

Handläggare
Cornelia Schroeder
Telefon: 08-508 03 000

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2016 för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Spånga-Tenstas stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Godkänna bokslut och verksamhetsberättelsen för år 2016.
2. Begära ombudgetering om 6,5 mnkr för investeringar.
3. Begära ombudgetering om 0,7 mnkr för investeringar till maskiner och inventarier.
4. Begära ombudgetering om 0,16 mnkr för klimatinvesteringar.
5. Beslutar att nedskriva fordringar om 1 316 911 kronor.
6. Begära hos kommunstyrelsen att ackumulerat netto 14,0 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2017.
7. Godkänner redovisning av internkontrollarbetet 2016 i enlighet med bilaga 1.
8. Godkänna redovisning av genomförda verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen i enlighet med bilaga 3.
9. Godkänna ärendet i övrigt.
10. Överlämna ärendet till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
11. Beslutet förklaras omedelbart justerad.

Christina Heglert
Stadsdelsdirektör

Cornelia Schroeder
Avdelningschef

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Box 4066
16304 SPÅNGA
08-508 03 000
08-508 03 000

stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
1. Ett Stockholm som håller samman	6
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	6
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	17
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	23
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	29
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	31
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	33
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	35
2. Ett klimatsmart Stockholm	42
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	42
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	43
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	45
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	45
2.5 Stockholms miljö är giftfri	47
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	49
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	50
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	51
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva.....	52
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	58
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	59
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	60
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	63
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	67
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	71
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	73
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	75
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	82
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	86

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar	88
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	88
Särskilda satsningar.....	92
Resultatenheter	93
Investeringar.....	93
Försäljningar av anläggningstillgångar	95
Betydande projekt som inte är investeringar	95
Ombudgeteringar.....	95
Medel för lokaländamål.....	95
Analys av balansräkning	96
Övrigt	97
Synpunkter och klagomål.....	98
Övrigt.....	Error! Bookmark not defined.

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Redovisning av internkontrollarbetet 2016

Bilaga 2: Bilaga 2 - Redovisning lex Sarah VB 2016

Bilaga 3: Bilaga 3 - Uppföljning av verksamheter inom äldreomsorgen

Bilaga 4: Bilaga 4 - Statistik ekonomiskt bistånd

Bilaga 5: Bilaga 5a - Slutrapport klimatåtgärder

Bilaga 6: Bilaga 5b - Uppföljning klimatinvesteringar

Bilaga 7: Bilaga 6 - Särskilda satsningar - redovisning

Bilaga 8: Bilaga 7 - Blankettsett till SLK

Bilaga 9: Bilaga 8 - Agressorrapport ub031a

Bilaga 10: Bilaga 9 - Bokslutsrapport ur Agresso uh018a_2994

Bilaga 11: Bilaga 10 - kvalitetsredovisning förskola

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden har under 2016 arbetat med en rad verksamhetsutvecklande aktiviteter med utgångspunkt i verksamhetsplanen och visionen om att "Vi gör skillnad för människan i vardagen." och stadens vision om "Ett Stockholm för alla". Arbetet har genomförts såväl förvaltningsövergripande som på enhetsnivå.

Det ekonomiska utfallet för 2016 efter dispositioner redovisa ett överskott om 0,3 mnkr mot budget. Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg redovisar ett underskott om 0,1 mnkr. Äldreomsorgen redovisar ett underskott om 9,9 mnkr som härrör till utförarenheten inom hemtjänsten. Funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 1,5 mnkr som härrör positivt resultat från utförarenheterna. Nämnd och förvaltningsadministration redovisar en budget i balans.

Nämnden bedömer att 21 mål har uppnåtts under året. Mål 1.2 "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla", 1.3 "Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar", 4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla samt 4.7 "Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande" där bedömningen är att det bara uppnås delvis. Merparten av målvärdena för indikatorerna prognostiseras att uppnås samt uppnås delvis och huvudparten av aktiviteterna genomförs enligt planering.

Ett Stockholm som håller samman

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett Stockholm som håller samman" arbetar stadsdelsnämnden aktivt med att prioritera tidiga sociala och förebyggande insatser för att motverka ohälsa och utanförskap och skapa jämlika livschanser för alla.

Med FN:s barnkonvention och barnens bästa som utgångspunkt har förutsättningar skapats för att alla barn ska ha jämlika uppväxtvillkor och ges stöd att utveckla förmågor och lärande utifrån sina egna förutsättningar. Stadsdelsnämndens arbete med att öka andelen inskrivna barn i förskolan samt att öka andelen förskollärare har varit prioriterat.

Rättssäkerheten i myndighetsutövningen till skydd för barn och unga har säkrats genom ökad bemanning och ökat chefsstöd. Insatser till barn som lever i familjer där det förekommit våld har prioriterats genom ett tillsatt relationsvårdsteam. Antalet barn som lever i familjer som får ekonomiskt bistånd har minskat till rekordlåga 7,6 procent.

För äldre medborgare så har eget önskemål om boendeform och rätten till kvarboende haft stor tyngd vid bedömning av biståndsinsatser. Utredningsprocessen har varit transparent och möjligheten att komma i kontakt med biståndshandläggare har varit god. Anhörigkonsulenter och anhörigombud har gett ett individuellt anpassat stöd till närstående. De öppna träffpunkterna har erbjudit ett varierat utbud av aktiviteter.

I samverkan med kulturnämnden och Stadsmissionen har det säkerställts att Blå Huset erbjuder ett varierat och innehållsrikt utbud av fritids- och kulturaktiviteter. I samverkan med invånarna och lokala nätverk har målsättningen varit att skapa en trygg närmiljö i stadsdelsområdet. Trygghetsarbetet har bedrivits genom samverkan med polis och lokala föreningar med ett fokus på proaktiva insatser. I det lokala utvecklingsprogrammet är trygghet som ett tema med fokus på de geografiska områdena; Tensta centrum, Hjulsta torg, centrala Bromsten och Spånga stationsområde.

Ett klimatsmart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett klimatsmart Stockholm" har stadsdelsnämnden aktivt arbetat för att bidra till en klimatneutral miljö i staden.

Vid resor och transporter har miljövänliga drivmedel använts. Stadsdelsnämnden har under perioden beviljats miljöinvesteringsmedel för inköp av fler miljöcyklar samt byte till energieffektiv belysning.

Andelen ekologiska livsmedel har ökat i verksamheterna. Förskolan har ökat sin andel ekologisk kost från 26 procent år 2015 till 34 procent. Med barnens bästa i fokus har ett arbete bedrivits för att skapa giftfria och kemikaliesmarta förskolor. Stadsdelsnämnden har beviljats medel från kommunstyrelsen till inköp av nya kemikaliesmarta vilmadrasser i förskolan. Utbyte av vilmadrasser genomfördes under hösten på alla förskolor.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett ekonomiskt hållbart Stockholm" där ansvaret för stadens ekonomi kombineras med insatser för en bättre fungerande arbetsmarknad och där rätten till jobb, utbildning och bostad är grunden har nämnden arbetat för kostnadseffektivitet och ett nyttjande av resurser på ett hållbart och nyttomaximerande sätt. Fokus ligger på att öka andelen självförsörjande hushåll och genom ett välriktat stöd få fler individer ut i arbete.

Andelen hushåll med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har minskat under året. I december 2015 fick 868 hushåll ekonomiskt bistånd och i november 2016 var det 765 hushåll, vilket är 102 färre. Även tiden med ekonomiskt bistånd har minskat. Andelen medborgare med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat från 3,26 procent 2015 till 3,11 procent 2016. Satsningar har gjorts på prioriterade grupper som unga vuxna och individer som står långt från arbetsmarknaden.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål "Ett demokratiskt hållbart Stockholm" grundar sig stadsdelsnämndens arbete i och tar hänsyn till FN:s mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Åsikter från brukare och invånare tas tillvara i arbetet med att utveckla verksamheter som är tillgängliga för alla.

Stadsdelsnämnden har beslutat om hur de särskilda medlen för att utveckla ett demokratiskt hållbart stadsdelsområde ska användas. Nämndens demokratiarbete har haft fokus på att skapa delaktighet hos invånarna för att bland annat stimulera organisering och öka antalet medborgarförslag.

Medarbetare har utbildats i frågor om bemötande och mångfald. Ett aktivt arbete har bedrivits för att främja en hållbar och hälsosam arbetsmiljö för alla medarbetare genom bland annat bjuda in till medarbetarprogram.

Ärendet

Verksamhetsberättelse med årsbokslut 2016 är en del av kommunstyrelsens uppföljning av stadens nämnder. Nämnden ska i verksamhetsberättelsen redogöra för resultat och analysera verksamheten och ekonomin i förhållande till verksamhetsplanen. I det följande redogörs för nämndens resultat i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsmål, mål för

verksamhetsområdet samt för nämndens egna mål.

En grön markering innebär att mål, indikatorer och aktiviteter uppnås helt, en gul markering att de uppnås delvis och en röd markering att bedömningen är att de inte uppnås. Indikatorernas målvärden är ett mått på måluppfyllelsen. De finns aktiviteter där flera nämnder ansvarar för en aktivitet och då är det kommunstyrelsen alternativt facknämnd, som har det övergripande ansvaret för att ta initiativ till genomförandet.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Stockholm ska bli en socialt hållbar stad där alla barn ges lika möjligheter att uppnå kunskapsmålen, bostäder finns till rimliga hyror, alla äldre garanteras en trygg ålderdom och där jämställdhet, jämlikhet och tillgänglighet är självklara förutsättningar för politiken.

Kommentar

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål genom att alla invånare har en trygg och socialt hållbar vardag med jämlika uppväxtvillkor. Park- och grönområdena uppfattas som rena och välskötta. Ett välorganiserat trygghets- och säkerhetsarbete bedrivs med syfte att skapa ett tryggt stadsdelsområde. Tidiga insatser utvecklas för att fånga upp barn och unga som riskerar att fara illa. Invånarna erbjuds ett rikt utbud av idrotts- och fritidsaktiviteter tillgängliga för alla. Vuxna ges möjlighet till att leva självständiga liv utifrån sina förutsättningar. Brukare har inflytande över sina insatser, vilket ger vård och omsorg av god kvalitet. Tillgång till förebyggande stöd finns för brukare och deras närstående.

Nämnden bedömer sammantaget att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås. Målen om tidiga sociala insatser och ett tryggt och levande stadsdelsområde bedöms dock bara delvis uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål ”Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor” genom att andelen familjer i stadsdelsområdet som har försörjningsstöd har minskat. Genom att barnfamiljer prioriterats till insatser såsom Snabbspåret och Stockholmsjobb har andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 7,9 procent till 7,3 procent. Nämnden har en fortsatt utmaning i att utjämna skillnader då stadsdelsnämnden har större andel barn än staden som lever i familjer med ekonomiskt bistånd.

Ett aktivt förebyggande arbete har bedrivits för att förhindra bostadslöshet hos, och vräkningar av barnfamiljer. Detta har lett till att färre barnfamiljer bott på tillfälligt boende

under året samt att endast en barnfamilj i stadsdelsområdet har vräkts. Föräldrar har erbjudits stöd i sin föräldraroll genom utbildningar som Alla barn i centrum (ABC), Komet och Älskade barn. EU-projektet "Älskade barn i skolan" har som mål att förstärka integrationen av föräldrar i samhället samt deras roll i barnets utveckling. Projektet har skett i studiecirkelform i samarbete med Studieförbundet och är nära kopplat till skolans verksamhet. Aktiv samverkan mellan individ och familj och förskola har ökat medarbetarnas kunskap om barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Arbetet med att öka andelen förskollärare fortsätter enligt nämndens strategi. Andelen förskollärare är 35 procent vilken är en svag minskning jämfört med föregående år då andelen var 35,7 procent. Behovet att rekrytera förskollärare är en fortsatt utmaning för att nå nämndens mål 2017 om 36 procent. För att säkerställa att läroplanen uppfylls har förskolorna organiserats så att varje avdelning har eller får stöd av förskollärare alternativt pedagogisk ledare.

Barn och ungas livsvillkor är ett prioriterat område i det lokala utvecklingsprogrammet. De fyra långsiktiga målen som rör barnens hela uppväxttid har tagits fram gemensamt med utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen.

- Alla elever ska vara godkända i alla ämnen i årskurs 9 och slutföra sina gymnasiestudier
- Alla verksamheter för barn och unga samverkar med vårdnadshavarna utifrån gemensamt engagemang, ansvar och delaktighet
- Fler barn är inskrivna i förskolan
- Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till en jämställd och meningsfull fritid innehållande kultur och idrott och bidra till god hälsa

Årets gemensamma utgångspunkt har varit vårdnadshavares engagemang och delaktighet. Som ett led i detta arbete genomfördes en medborgardialog under hösten. Vid dialogen presenterades forskning och gruppdiskussioner genomfördes kring vårdnadshavares involvering i barnens lärande och fritid.

Under 2016 genomförde skolinspektionen regelbunden tillsyn av förskoleverksamheten i Spånga-Tensta. Två områden med nio författningskrav granskades vid tillsynen, förutsättningar för utbildningen i förskolan och utveckling av utbildningen i förskolan. Av de nio författningskraven bedömdes ett som bristfälligt, arbetet med rutiner för kränkande behandling.

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt under 2016. Sammantaget grundar sig bedömningen på att målvärdena för fem av nio indikatorer har uppnåtts helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	7,3 %			7,9 %	8 %	3,3 %	VB 2016
Analys Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd inom Spånga- Tensta stadsdelområde har minskat från 7,9 vid tertial 3 2015 till 7,3 vid tertial 3 2016. Barnfamiljer har under det gångna året prioriterats till nämndens insatser såsom Stockholmsjobb och snabbspåret.							
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %	100 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Alla förskoleenheter har genomfört barnskyddsronder och om det funnits brister har dessa åtgärdats.							
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	35 %	2 %	33 %		37 %	40 %	VB 2016
Analys Att andelen förskollärare minskat något från föregående år kan delvis bero på att barnantalet minskat under året. Effekten blir att enheterna har fått avvakta rekryteringar vid exempelvis pensionsavgångar. Vid rekrytering har det varit få sökande och konkurrensen om förskollärare är hög.							
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	1 %				1 %	Öka	2016
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	14,71 %			8,82 %	0 %	0 %	2016
Analys Fem förskolor har färre än 25 procent förskollärare. För att säkerställa att läroplanen uppfylls har förskolorna organiserats så att varje avdelning har eller får stöd av förskollärare alternativt pedagogisk ledare. Vid rekrytering har det varit få sökande och konkurrensen om förskollärare är hög.							
  Andel nöjda föräldrar	84 %			83 %	84 %	85 %	2016
Analys Andel nöjda föräldrar är 84 procent, en ökning med en procentenhet från föregående år.							
  Antal barn per grupp	15 barn/avd.			15,5 barn/avd.	16	16	VB 2016
Analys Siffrorna baseras på förvaltningens egna interna uppföljning.							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,99 st			5,11 st	4,9 st	4,9 st	VB 2016
Analys Antalet barn per årsanställd varit något högre än förväntat. En positiv utveckling 4,99 i jämförelse med 5,11 föregående år.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,42			3,5	3,8	3,8	2016
Analys Resultatet är en sammanräkning av de sju enheternas resultat i de olika områdena. Att värdet sjunkit kan bero på ökad insikt i den pedagogiska bedömningen. Fortsatt finns en variation mellan enheterna. I de fall det finns avdelningar som ligger under nivå 3, upprättas en handlingsplan.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01	
Analys Läsombud har utbildats, via biblioteken i Spånga och Tensta				
	 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden har idag en medarbetare som läser till barnskötare och tre medarbetare som läser till förskollärare.				
	 Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys De öppna förskolorna har informerat sina besökare om förskolans verksamhet för att öka andel inskrivna barn i förskolan. Information om förskolan har spridits via medborgarkontoret och media. Under Tensta marknad var många besökare intresserade av förskolan och dess uppdrag. Detta är ett arbete som fortsätter och utvecklas under 2017.				
	 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				
	 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
En strategi för att öka andel förskollärare finns.				
	 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				
	 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
En strategi är framtagen				
	 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmått för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Utbildningsnämnden har i samråd med Stadsdelsförvaltningen tagit fram nyckeltal för dessa områden.				

Nämndmål:

Barn och unga har goda uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Föräldrar arbetar och har egen försörjning. Barn i familjer som uppbär försörjningsstöd får sina behov tillgodosedda utifrån sina förutsättningar och behov. Familjer har trygga boendeförhållanden. Familjer som riskerar att bli hemlösa uppmärksammas tidigt av socialtjänsten och vräkningar av barnfamiljer förhindras så långt det är möjligt.

Förväntat resultat

Antalet barn som lever i familjer som uppbär försörjningsstöd minskar. Antalet familjer som är i behov av bistånd till akut boende minskar och tiderna i akut boendet blir kortare. Inga barnfamiljer vräks.

Analys

Andelen barnfamiljer som ansökt om ekonomiskt bistånd under året har minskat från 7,9 procent till 7,3 procent. Förvaltningen har samarbetat med Jobbtorg Stockholm, Arbetsförmedlingen och vårdgivare för att tillsammans med medborgaren hitta rätta insatser för att nå självförsörjning. Vuxna med barn har prioriterats till insatser som Snabbspåret, Stockholmsjobb samt stöd vid långvarig sjukskrivning och/eller nedsatt arbetsförmåga. Nämnden har en fortsatt utmaning i arbetet med att utjämna skillnader i staden då fler barn lever i familjer med ekonomiskt bistånd i Spånga-Tensta stadsdelsområde.

Det förebyggande arbetet mot bostadslöshet och vräkning har varit i fokus under året vilket har lett till färre bostadslösa barnfamiljer. Stödet till hemlösa barnfamiljer har utvecklats till att bland annat omfatta stöd i att hitta boendelösningar i andra delar av landet. Samtliga familjer som riskerat att vräkas har kontaktas på ett tidigt stadium för rådgivning. Antal familjer som bott på tillfälligt boende genom stadsdelen har minskat och endast en barnfamilj har vräks under året. Aktivt vräkningsförebyggande arbetet har skett med 33 barnfamiljer under året. Insatsen jourlägenhet och genomgångsbostad har erbjudits till familjer då alla andra möjligheter varit uttömda.

Utifrån att antalet barnfamiljer med ekonomiskt bistånd minskat samt att det förebyggande arbetet mot vräkning gett goda resultat görs bedömningen att nämndmålet har uppnåtts detta trots att indikatorerna under målet ej uppnås. Genom nämndens förebyggande arbete så har behovet av tillfälliga boende för barnfamiljer minskat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal familjer med otrygga boendeförhållanden som erhåller ekonomiskt bistånd till tillfälligt boende på vandrahem eller hotell.	158				180		2016
Analys							
Under året har totalt 158 barnfamiljer beviljats bistånd för tillfälligt boende. Antalet minskade stadigt under året genom aktivt förebyggande arbete. Från oktober har tillfälligt boende ökat främst med anledning är de genomgångsbostäder som SHIS avslutat men även på grund av ökade behov av akutboende under hösten.							
 Antal familjer med otrygga boendeförhållanden som remitteras till SHIS för genomgångsbostad eller jourlägenhet.	32				50		2016
Analys							
Totalt har 13 remisser skickats till genomgångsbostäder via SHIS under året. 19 barnfamiljer har under året flyttat in i jourlägenheter. På grund av problem med insatsens genomförande avslutade SHIS 14 lägenheter under hösten. Av dessa fick 6 familjer nya lägenheter och 8 blev placerade på tillfälligt boende. Resultatet av detta blev att tillfälligt boende ökade och jourlägenheterna minskade. Vidare ger arbetet med att förebygga hemlöshet resultat varför jour- och genomgångsbostäder blir lösningen för färre familjer.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utveckla arbetet mot hemlöshet.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Det förebyggande arbetet har utvecklats under året bland annat med att även omfatta stöd i att söka bostad i andra delar av landet.				

Nämndmål:

Barn och unga har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn i förskolan möter en jämställd, antirasistisk och normkritisk verksamhet. Förskollärare i förskolan är en viktig faktor i säkerställandet av en likvärdig förskola för alla barn. En god samverkan mellan föräldrar/vårdnadshavare, förskola och skola är av stor betydelse för barns fortsatta lärande och utveckling. Förskolan förbereder barnen för en bra skolstart och stärker barnets identitet och självkänsla. Föräldrar/vårdnadshavare är informerade om och delaktiga i den planerade övergången till skolan.

Nämnden verkar för att fler föräldrar/vårdnadshavare väljer förskola genom sin uppsökande verksamhet samt information till stadsdelsområdets familjer om den verksamhet förskolan erbjuder.

Samverkan mellan förskola och öppen förskola är en del i detta arbete. Den öppna förskolan är en mötesplats för föräldrar och barn som inte är inskrivna i förskolan. Verksamheten erbjuder stimulans, stöd och gemenskap för stadsdelens familjer. Förskolan och socialtjänsten samverkar med barnavårdscentralen i förbyggande syfte.

Genom förebyggande och främjande insatser ökar föräldrarnas delaktighet i barnens liv och skolgång. Föräldrarna får stöd i att kunna stötta sina barns skolgång. På så sätt förbättras barnens skolresultat.

Barn som är placerade i vård utanför hemmet har, utifrån sina förutsättningar, samma möjligheter till utveckling som andra barn. Socialtjänsten följer upp placerade barn kontinuerligt, särskilt boendeförhållanden, tillgång till förskola/skola och hälso- och sjukvård. Genom kvalificerade utredningar, tillsyn och uppföljning håller familjehemmen en hög kvalitet. Barn i jourhem går kvar i sin skola. Placerade barn vet var de ska vända sig om de behöver lämna klagomål.

Föräldrar har tillgång till olika typer av stöd i sitt föräldraskap utifrån skilda levnadsvillkor och förutsättningar.

Förväntat resultat

Förskolorna arbetar aktivt med genus, antirasism och normkritisk pedagogik. Barn som är placerade i vård utanför hemmet har god hälsa och har goda skolresultat. Föräldrarnas medverkan och delaktighet i barnens liv och skolgång ökar.

Analys

Arbetet med mångfaldsintegrering pågår och alla medarbetare i förskolan har deltagit i gemensamma föreläsningar i ämnet. Förskolan har utsett mångfaldsombud och medarbetarna har organiserats i nätverk. De satsningar som gjorts inom mångfaldsområdet främjar arbetet med genus, antirasism och normkritisk pedagogik. Alla enheter har haft värdegrundsdiskussioner där begrepp som normer och värden, kränkning och diskriminering har lyfts. Två enheter har förskolechefer och medarbetare som läser utbildningen "motverka rasism och främlingsfientlighet i förskola och skolan" 7,5 poäng på Stockholms universitet. Flera utav enheterna har arbetat för att stärka och utveckla föräldrasamverkan. En enhet har valt att fokusera på professionellt bemötande i mångfaldsarbetet med extern handledare och andra har valt att bjuda in föräldrar till workshops och föräldraforum för att visa sin verksamhet och för att diskutera och lyfta fram pedagogiska frågor.

Förskolan har erbjudit ABC-kurser för stadsdelsnämndsområdets föräldrar i både kommunala och fristående verksamheter.

De öppna förskolorna har informerat sina besökare om förskolans verksamhet för att öka andel inskrivna barn i förskolan. Två av öppna förskolorna har erbjudit riktade aktiviteter för barn tre till sex år. Intresset för dessa aktiviteter har varierat. Öppna förskolans verksamhet kommer att fortsätta utvecklas för att nå fler hemmavarande vårdnadshavare och barn.

Byggnationen av SISABs konceptförskola pågår och den beräknas vara klar i maj 2017. Den ersätter äldre förskolelokaler och en av stadsdelens öppna förskolor kommer flytta in. Förskolan kommer att heta Lilla Tensta och är belägen bakom Tensta gymnasium.

Vid övergång från förskola till skola följer förskolorna och skolorna stadsdelsområdets lokala handlingsplan. Under hösten bjöds förskolor och skolor, både fristående och kommunala in för samverkan gällande övergång förskola och skola. Vi detta tillfälle informerade förvaltningen om arbetet med de lokala utvecklingsplanerna.

Information om förskolan har spridits via medborgarkontoret och media. Under Tensta marknad var många besökare intresserade av förskolan och dess uppdrag.

I arbetet med barn har god hälsa och goda skolresultat prioriterats i vårdplan och genomförandeplan. Familjevården arbetar med fokus på skola och kunskapsmål. Förvaltningen samverkar med skolorna i stadsdelsområdet och har under året deltagit i projektet "SkolFam" som arbetar med skolstödande insatser i både familj och skola. Genom föräldrarådgivningens arbete erbjuds vårdnadshavare stöd i sin föräldraroll både i individuella samtal och i gruppverksamheter.

Bedömningen är att periodens resultat och arbetssätt bidrar till att nå måluppfyllelse under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn i förskolan. Målvärdet är att öka.	84,53 %				79 %		2016

Nämndmål:

Barn utvecklar identitet, förmågor och kunskaper i utmanande pedagogiska miljöer

 Uppfylls helt

Beskrivning

Att delta i förskolans pedagogiska verksamhet redan från tidig ålder ger barn stora möjligheter till individuell utveckling genom att utvecklas och lära i sammanhang med andra. Arbetet med matematik, naturvetenskap och språkutveckling utgör förskolans pedagogiska bas. Högläsning och möte med litteraturen är ett levande inslag i verksamheten. Arbetet med flerspråkighet är en integrerad del i förskolans verksamhet. IKT (informations- och kommunikationsteknologi) skapar nya förutsättningar för lärande och kommunikation och är en del av den digitaliserade utvecklingen för framtidens förskola. Förskolornas miljöer och personalens bemötande samt interkulturella förhållningssätt främjar barns förmåga till utveckling och lärande samt empati och omtanke om andra i enlighet med läroplanens mål och intentioner. Förskolegårdarna har god utemiljö för att stimulera lek och lärande

Förväntat resultat

Förskolornas verksamhet utgör en helhet som innehåller lek, lärande, kreativitet och omsorg. De pedagogiska miljöerna utvecklas. Barnen inkluderas i de gemensamma läroprocesserna.

Analys

Förskolorna arbetar utifrån stadsdelens Språkprogram för att stödja barns språkutveckling. Barnen utmanas genom miljö och material och i användandet av andra uttrycksformer som till

exempel dans, skapande, bygg och konstruktion och drama. Några av förskolorna har genomfört författarbesök i samarbete med biblioteket. Under året har flera läsombud utbildats och nu finns det 75 stycken. Läsombuden har ett särskilt ansvar när det gäller barns möte med litteratur och litteraricitet. Ett antal pedagoger har utbildats i "Flerspråkighet i förskolan", en fortbildningssatsning som fortsätter 2017.

Information och Kommunikations Teknik (IKT) används som en del i det dagliga arbetet på förskolorna. Barnen är aktivt med och använder IKT vid bland annat pedagogiska dokumentationer, barnen får inflytande över de dokumentationer som görs och barnen får möjlighet till reflektion och tillfälle att se sina egen läroprocesser. IKT används för att söka information och blir ytterligare ett verktyg för undersökande och utforskande. Flera enheter har satsat på inköp av IKT material såsom bland annat, skrivplatta, mikroskop, ljusbord, projektor och inköp av fler lärplattor för att öka tillgängligheten av IKT och skapa fler lärandesituationer. Arbetet med och användandet av IKT är ett fortsatt utvecklingsområde 2017.

Utbildning i natur och teknik för alla (NTA) har utökats med tema ljus då 38 pedagoger utbildats. NTA använd i förskolornas projektarbeten, i ett utforskande och NTA lådorna används vid olika experiment. Enheterna har under året utvecklat arbetet med naturvetenskap och teknik och NTA genom bland annat projekterande arbetssätt där naturvetenskapliga fenomen varit ett inslag.

Förskolan har arbetat med att skapa förutsättningar för barns lärande, utveckling och inkludering. Projektarbete utifrån områden som språk, matematik, naturvetenskap, teknik och skapande har utvecklats. Barnen har också ett ökat inflytande och påverkar utformandet av förskolans pedagogiska verksamhet och miljö. Enheterna har arbetat mycket med sina miljöer, några av enheterna har tagit fram checklistor för att skapa likvärdiga avdelningar. Ett hundratal pedagoger deltog i årets höstseminarium med temat pedagogiska miljöer. Enheterna har kommit olika långt i sitt arbete med förskolans miljö och kommer därför att fortsätta detta arbete. En enhet har utbildat sex pedagoger i "Att skapa en ateljékultur"

Den 16 till 21 oktober reste 24 anställda till Granada för att genomföra en kompetensutvecklingsinsats i form av jobbskuggning och erfarenhetsutbyte med spanska kollegor. Utbytet kunde genomföras tack vare finansiering från EU-fonden Erasmus + och med professionellt stöd från Granadas utbildningsministerium. Syftet med resan var i huvudsak att få lärdomar i språkutveckling och multikulturell verksamhet. Detta eftersom merparten av stadsdelens förskolor har väldigt många barn med olika språk och etnisk bakgrund. Målet var även att ge personalen inspiration och lärdomar som kan berika verksamheten och bidra till utvecklingen av språkutvecklande arbetssätt. Granada hade valt att sätta fokus hur de arbetar med engelskspråkighet för unga barn vilket bidrog till reflektioner och tankar kring vår egen verksamhet och hur vi ser på barns lärande.

Förskolans stödteam, där samordnare, förskolepsykolog och tal- specialpedagog ingår, har under året genomfört fortbildning för att säkerställa alla barns inkludering. 90 pedagoger i förskolan fått kompetensutveckling i tecken som stöd, vilket visats sig gynnsamt i interaktion mellan barn, personal och föräldrar. 75 pedagoger har deltagit i utbildningar kring neuropsykiatriska tillstånd. Förskolans stödteam har genomfört konsultationer och handledning till förskolans personal.

De aktiviteter, arbetsätt och kompetenssatsningar som genomförts bidrar till barns inkludering samt till att förskolans verksamhet utvecklas.

Bedömningen är att periodens resultat och arbetsätt bidrar till att nå måluppfyllelse under året.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Förskolan samarbetar med Naturskolan och tar till sig dess kompetens	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förskolorna har kontaktat Naturskolan som för närvarande inte erbjuder någon kompetensutveckling för förskolan.				

Nämndmål:

Förskolan säkerställer läroplanens pedagogiska uppdrag genom behöriga förskollärare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. För att erbjuda en likvärdig förskoleverksamhet av god kvalitet är personalens kompetens en viktig faktor. Den som ansvarar för förskolans målstyrda processer är förskollärare. Nämnden arbetar långsiktigt med att öka andelen förskollärare.

Förväntat resultat

Andelen förskollärare öka, därmed förbättras barnens möjligheter till likvärdig förskola med god kvalitet.

Analys

För att kunna erbjuda en likvärdig förskoleverksamhet av god kvalitet organiserar förskolorna sin verksamhet så att alla avdelningar har eller får stöd av behörig förskollärare eller pedagogisk utvecklingsledare som finns på enheterna.

Utifrån att alla förskolor har stöd av ansvarig förskollärare eller pedagogisk utvecklingsledare vid planering av förskolans målstyrda processer bedöms målet om likvärdig förskola att uppnås.

Nämnden har antagit en strategi för att öka andelen förskollärare. En del av strategin är att erbjuda studenter som går sin sista termin studentanställning. Under 2016 har det funnits fyra studentanställningar vilka alla lett till anställningar. Introduktionsåret för nyexaminerade förskollärare har fortsatt för andra året. Utvärderingar visar att deltagarna upplever introduktionen som ett stöd i sitt arbete. Ett tiotal förskollärare har deltagit. Som en utveckling och ytterligare satsning för att attrahera förskollärare startades ett temaår för nyanställda förskollärare med tidigare yrkeserfarenhet. Syftet är att skapa ett sammanhang och få kunskap om hela förskoleverksamheten i stadsdelsområdet.

Av de planerade två VFU-dagarna (verksamhetsförlagd utbildning) har en dag genomförts. Träffarna har varit svåra att samordna då studenterna haft olika praktikperioder. Om dessa ska fortsätta kommer att utvärdas. Samarbetet med lärosätena behöver också utvecklas.

Att andelen förskollärare minskat något från föregående år kan delvis bero på att barnantalet minskat under året. Effekten blir att enheterna har fått avvakta rekryteringar vid exempelvis pensionsavgångar. Vid rekrytering har det varit få sökande och konkurrensen om förskollärare är hög. Målet bedöms trots detta uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla” genom att vuxna och barn beviljas rätt insatser med varaktiga resultat. Andelen vuxna medborgare med missbruk som avslutas enligt den gemensamt upprättade planen har ökat under året genom aktivt arbete med metodutveckling. Stadsdelsområdet har fortsatt stora utmaningar som till exempel hög andel medborgare i behov av ekonomiskt bistånd, trångboddhet och med problem såsom missbruk och kriminalitet. Detta påverkar indikatorer såsom andelen försökslagenheter som övergår till eget kontrakt där värdet kvarstår. Arbetet med hemlöshet och vräkningsförebyggande har utvecklats och försätter att utvecklas under året. Andelen medborgare med otrygga boendeförhållanden minskar men utgör fortfarande en stor utmaning.

Inom socialpsykiatri har boendefrågan och boendestödinsatserna varit fortsatt prioriterat samt ökad möjlighet till sysselsättning. Sysselsättningen utgår från det individuella behovet och den enskilde har inflytande i verksamheten. Resultaten visar att årsmålet uppnås helt för "Andelen som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes" med 83 procent. Stadsdelsförvaltningen har använt stadens handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri för att planera utvecklingsinsatser för verksamheten.

Under året har en väl fungerande organisation etablerats för att ta emot ensamkommande flyktingbarn, skapa en trygg vardag och förutsättningar för etablering i samhället för dessa ungdomar samt för att följa upp arbetet. Arbetet med insatser inom Sociala insatsgrupper för åldergruppen 15 till 18 år har inte uppnått de förväntade resultaten. Under året har rutiner och arbetssätt utarbetats och samverkan med polisen förstärkts. Under hösten har tre ungdomar beviljats och påbörjat insatsen vilket är ett framsteg inför fortsatt arbete. Andelen barn och ungdomar som återkommer till socialtjänsten efter avslutad insats har minskat under året vilket tyder på mer varaktiga resultat. Stadsdelsområdets resultat ligger under stadens genomsnitt vilket även det kan förklaras med socioekonomiska faktorer och faktorer såsom högt flyktingmottagande. Samverkan sker med civilsamhället i form av kontakt och samverkan med föreningen Maskrosbarn och moskéer i området.

Sammanfattningsvis bedöms målet ha uppnåtts delvis då tre av sju indikatorer har uppfyllts helt och två delvis. Förbättring har skett under året men att bland annat uppnå varaktiga resultat av insatser för barn och unga är en fortsatt utmaning. Samtliga underliggande nämndmål bedöms ha uppnåtts helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	78,7 %	80,5 %	76,9 %	88 %	84 %	84 %	VB 2016
Analys Resultatet har förbättrats sedan tertial 2 2016 (76,7 procent) men försämrats sedan tertial 3 2015 (88 procent). Stadsdelsområdet ligger under stadens snittvärde 85,0 procent. Värdet varierar över staden med som lägst 77,9 procent i Hässelby- Vällingby och som högst 96,6 procent i Bromma. Faktorer som det höga antalet mottagna ensamkommande flyktingsbarn samt socioekonomiska faktorer såsom, hög andel i behov av ekonomiskt bistånd, trångboddhet, missbruk och kriminalitet i Spånga- Tensta stadsdelsområde antas ha påverkat resultatet.							
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				71,88 %	85 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Enbart tre DUR-uppföljningar har rapporterats i systemet och av det skälet lämnas indikatorn utan utfall. Åtgärder vidtas av beställarenheten för att uppföljningar ska rapporteras i systemet.							
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	39,5 %	40,5 %	33,3 %	22,2 %	25 %	35 %	VB 2016
Analys Av statistiken i ASI-net framgår bland annat att Spånga-Tensta stadsdelsområde, jämfört med övriga staden, har fler klienter som är utlandsfödda och som försörjer sig med hjälp av ekonomiskt bistånd. Det är fler som är män, som är bostadslösa, som är villkorligt frigivna och som ägnar sig åt olaglig verksamhet. Medelåldern är lägre, det är fler som har narkotika som dominerande drog. Det är fler som någon gång fått behandling för narkotika och som har problem med våldsam beteende. Enligt indikator "andel insats/insatser avslutade enligt plan" har Spånga-Tensta avslutat 39,5 procent enligt plan. Genomsnittet i staden är 38,3 procent, Rinkeby- Kista har det lägsta värdet med 20,0 procent medan Östermalm har det högsta med 56,3 procent. Med all sannolikhet påverkas denna indikator av de olika socioekonomiska förhållandena och skillnaden i tyngden och komplexiteten i klienternas problembild.							
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	83 %	72 %	94 %	85 %	80 %	80 %	2016
Analys Årsmålet uppnått dock har resultatet minskat med två procentenheter från 2015.							
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri				44,49 %	75 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Enbart en uppföljning har rapporterats i DUR och av det skälet lämnas indikatorn utan utfall. Åtgärder vidtas av beställarenheten för att uppföljningar ska rapporteras i systemet.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	9 %			18 %	25 %	25 %	2016
Analys Under året har av tre av 32 lägenheter, nio procent, övergått i eget kontrakt. Av statistiken i ASI-net framgår bland annat att Spånga-Tensta, i jämförelse med övriga Stockholm, har fler klienter inom beroendevården som är utlandsfödda och som försörjer sig med hjälp av ekonomiskt bistånd. Det är fler som är män, som är bostadslösa, som är villkorligt frigivna och som ägnar sig åt olaglig verksamhet. Medelåldern är lägre, det är fler som har narkotika som dominerande drog. Det är fler som någon gång fått behandling för narkotika och som har problem med våldsamt beteende. Med all sannolikhet påverkas denna indikator av de olika socioekonomiska förhållandena i staden och skillnaden i tyngden och komplexiteten när det gäller klienternas problembild.							
  Antal hemlösa	155 st	104 st	53 st		150 st	tas fram av nämnden	2016
Analys Socialnämndens kartläggningen av antal hemlösa ett specifikt dygn visar att 155 personer, 53 kvinnor och 104 män tillhörande Spånga-Tensta stadsdelsområde rapporterats som hemlösa. Detta utgör en minskning sedan 2014 då 174 personer rapporterades in.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				
	 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn. Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				
	 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen			
Analys Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.			

Nämndmål:

Tidiga insatser inom socialtjänsten medverkar till att skapa jämlika livschanser

● Uppfylls helt

Beskrivning

Den som har behov får verksamma och evidensbaserade insatser på ett tidigt stadium. Insatserna är anpassade efter individuella behov och utformas i delaktighet med den det berör. Den enskildes sociala nätverk involveras där det går. Socialtjänsten upplevs som trovärdig av den som behöver hjälp. Myndighetsutövningen är rättssäker och transparent och genomsyras av ett förstärkt barnrättsperspektiv. Barn och ungas synpunkter och upplevelser tas tillvara. Socialtjänsten stärker brukarperspektivet bland annat genom fokusgrupper där synpunkter om verksamheterna tillvaratas.

Ensamkommande barn har stöd på vägen ut i samhället både av socialtjänsten och av frivilligorganisationer. Ensamkommande barns skolgång uppmärksammas.

Socialtjänsten samverkar med sjukvård, skola och det civila samhället för att förebygga att människor far illa och för att snabbt fånga upp människor som riskerar social utslagning.

Samtidigt FörSt säkerställer en förtroendefull och strukturerad samverkan med målet att utveckla och stödja arbetet kring barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Socialtjänsten uppmärksammar tidigt ungdomar som begår brott, omhändertaras berusade eller påverkade. Samverkan fungerar smidigt inom socialtjänsten så att barn och föräldrar får adekvat stöd. Hemmen är fria från våld och missbruk. Barn och familjer får insatser på hemmaplan. Sociala insatsgrupper för ungdomar är en metod med goda resultat som socialtjänsten erbjuder som insats där det är lämpligt. Barn med missbrukande föräldrar har tillgång till stödgrupper vid alla tidpunkter på året.

Uppsökande arbete och tillgängliga insatser i stadsdelen gör det lättare för vuxna missbrukare att genomföra rehabilitering. Socialtjänsten följer upp beviljade insatser systematiskt. Särskilt prioriterade är unga vuxna i riskzonen att utveckla missbruk eller social utslagning, unga kvinnor och personer i tidigt skede av missbruk. Projektet Social insatsgrupp för målgruppen 20-29 åringar utreds vidare under 2016 med syfte att permanentas inom stadsdelsnämndsområdet. 2016 finansieras projektet via medel från socialnämnden. Vuxna missbrukare har tillgång till öppenvård av god kvalitet. När det krävs kan längre vistelser på behandlingshem beviljas till främst unga vuxna i etablerat missbruk.

Samverkan fungerar väl mellan socialtjänsten, beroendevården och psykiatrin för personer med samsjuklighet i missbruk och psykisk ohälsa samt för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Personer med komplexa vårdbehov kan på så sätt få sina behov tillgodosedda. Socialpsykiatrin vidareutvecklar kunskap och metoder för att öka delaktighet i handläggning och i insatser.

Det finns ett väl utbyggt förebyggande arbete för att förhindra vräkningar. Socialtjänsten verkar för att förhindra vräkningar av barnfamiljer så långt det är möjligt. Det finns god tillgång till budget- och skuldrådgivning. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är prioriterade till insatser och tillfälligt boende på vandrahem förekommer endast i ett akut skede under en kort tid.

Förväntat resultat

Barn och vårdnadshavare får insatser som leder till varaktiga resultat. Insatser för vuxna missbrukare avslutas enligt plan. Antalet hemlösa sjunker och antalet barnfamiljer med otrygga boendeförhållanden minskar.

Analys

Barn får insatser som leder till varaktiga resultat då myndighetsutövningen inom barn och unga har stabiliserats under året och enheten har klarat sitt uppdrag utifrån riktlinjer och lagstiftning. Föräldrar och barn är delaktiga i utformningen av insatserna och evidensbaserade metoder används (BBIC och Signs of Safety). Genom att arbeta med genomförandeplaner skapas transparens och delaktighet för barnet och föräldrarna. Insatser inom familjevård och öppenvård har stärkt barnens möjligheter att klara skolan. Flödet mellan utredningsgrupperna inom myndighetsutövningen och öppenvården i egen regi har utvecklats, nya rutiner har skapats, med förhoppning om att fler barn, ungdomar och deras familjer kommer att ta del av insatser på hemmaplan under år 2017.

Samverkan med skolorna sker genom utsedda kontaktpersoner inom socialtjänsten, SamTidigtFörSt och Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst (PPSS). Det sker även samverkan med civilsamhället i form av kontakt med föreningen Maskrosbarn och moskéerna i området i frågor om familjerätt.

Under året har en väl fungerande organisation etablerats för att ta emot ensamkommande flyktingbarn, skapa en trygg vardag och förutsättningar för etablering i samhället för dessa ungdomar samt för att följa upp insatserna.

Arbetet med insatsen Sociala insatsgrupper för åldergruppen 15 till 18 år har inte nått förväntat resultat på grund av svårigheter att motivera unga att ta del av insatsen. Under hösten har tre ungdomar beviljats och påbörjat insatsen vilket är att betrakta som ett steg mot målet. Under året har rutiner och arbetssätt utarbetats och samverkan med polisen förstärkts. Alla föräldrar till barn och ungdomar som är misstänkta för brott eller användning av alkohol och/eller droger kontaktas och erbjuds stöd. Under 2016 har samtal förts med sex familjer. Fortsatt arbete med arbetssätt samt förbättrad samverkan med polis kommer att ske under 2017.

Målvärdet för indikatorn om andel barn och ungdomsutredningar som överstiger stipulerad utredningstid uppfylls inte. Kontinuerliga mätningar under visar en stadig förbättring i att

hålla tidsramarna, 79 procent vid verksamhetsberättelsen jämfört med 72 procent vid tertial 1. Även kvaliteten på beslut och beslutsordning har förbättrats under året genom arbete med juridik och dokumentation. Målet om 100 procent har inte uppnåtts mycket på grund av den svåra personalsituation som rådde under årets första del.

Indikatorn andel insatser avslutade enligt plan för vuxna missbrukare har ökat stadigt under 2016 och är för perioden 39,5 procent. Vuxna missbrukare befinner sig i en socialt belastad situation. Många är unga med multiproblematik där även kriminalitet och hemlöshet ingår. beroendevårdens medarbetare är utbildade i och använder motiverande samtal och CaseManager-teamet arbetar flexibelt och uppsökande för att nå personer med samsjuklighet i missbruk och psykisk ohälsa. En intensiv samverkan sker mellan beroendevården, vårdgivare och psykiatri för att uppnå samordnade och tidiga insatser. Beroendevården deltar i ett landsomfattande forskningsprojekt vid Umeå universitet om klienter och insatser baserat på ASI och nationella register med förhoppning om ytterligare verksamhetsutveckling 2017.

Arbetet mot hemlöshet och att förebygga vräkning fortsätter. Andelen medborgare med otrygga boendeförhållanden har minskat under året och andelen försökslägenheter som övergår i eget kontrakt kvarstår på samma värde som föregående år. Hemlöshetsteamet inom ekonomiskt bistånd har intensifierat det förebyggande arbetet med stöd i bostadsfrågor. Hemlöshet är alltjämt ett stort problem i stadsdelsområdet. 155 personer är hemlösa i stadsdelsområdet.

Nämndens mål om tidiga insatser bedöms uppnås då vuxna och barn får varaktiga insatser mot bland annat missbruk, kriminalitet och hemlöshet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ungdomar som begått brott eller påträffats berusade eller påverkad kallas till samtal med sina vårdnadshavare inom 48 timmar från det att det kommit till socialtjänstens kännedom.	100 %				90 %		2016
Analys Under 2016 har sex anmälningar avseende 48 timmars regeln inkommit. Samtliga av dessa ungdomar och vårdnadshavare har kallats till samtal hos enheten för barn och unga inom 48 timmar.							
 Andelen barn och ungdomsutredningar som inte överstiger stipulerad utredningstid.	78,57 %				100 %		VB 2016
Analys Stickprov genomfört.							
 Antal beviljade insatser "social insatsgrupp" för ungdomar.	3				5		2016
Analys Under året har tre ungdomar beviljats och påbörjat insatsen "social insatsgrupp". Arbetet med att kartlägga arbetet med ungdomar som tidigare deltagit i "social insatsgrupp" samt med att ta fram och etablera rutiner och arbetssätt har gett resultat.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utveckla flödet mellan utredning och öppenvårdsinsats i egen regi.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Flödet mellan myndighetsutövningen för barn och unga och beroendevården samt familjestödsenheten och All-villan har utvecklats under året vilket lett till att fler får ta del av insatserna samt att kvaliteten på insatserna ökat. I All-villans öppenvårdsprogram har 33 medborgare, till skillnad från 26 medborgare 2015, varit inskrivna. Resultat i form av fler inskrivningar på familjestödsenhetens öppenvård förväntas synas under 2017.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar” genom att parker och grönområden uppfattas som välskötta och levande vilket bidrar till en ökad trivsel för alla. Genom nätverk, samverkansgrupper och genom nya rutiner för att ta tillvara på medborgarnas synpunkter skapas en god stadsmiljö.

Under året har ett välorganiserat samarbete med aktörer som verkar i området etablerats på strategisk och operativ nivå. Samverkan sker med skola, polis, bostadsbolag och väktarbolag. Detta för att komma tillrätta med strukturella faktorer som leder till oro och kriminalitet. Trygghetsvandringar har genomförts på ett professionellt sätt. Vid orolighet har operativa samverkansmöten snabbt sammankallats för att påverka utvecklingen. Gemensamt arbete från flera aktörer har lett till fler och mer effektiva åtgärder har genomförts för att stävja en ogynnsam utveckling.

Trygghetsstrategin, med mål och åtgärder för att öka tryggheten, är en del av det lokala utvecklingsprogrammet. Under året har medborgarvårdar rekryterats vars uppdrag är att öka tryggheten på stadsdelsområdets mest utsatta platser. Fler medborgare känner sig tryggare och många trivs i stadsdelsområdet. Trots det har indikatorn om trygghet endast delvis uppnåtts då 49 procent av medborgarna upplever trygghet. Detta jämfört med 40 procent föregående år. Indikatorn om andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys har uppnåtts delvis. Att identifiera risker och hantera åtgärder är ett ständigt pågående arbete. Ambitionsnivån har varit hög men året har tyvärr medfört en del våld, i form av skjutningar, i stadsdelsområdet.

Trygghets- och säkerhetsarbetet är välorganiserat och stadsdelsområdets parker och grönområden är välskötta. Två indikatorer har uppnåtts delvis, en indikator helt och två av tre nämndmål har uppnåtts helt. De grova brott som skett under året har påverkat upplevelsen av trygghet i stadsdelsområdet negativt varpå målet sammanfattningsvis bedöms endast delvis uppnått.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)	80 %			80 %	100 %	100 %	2016
Analys Att identifiera risker är ett kontinuerligt arbete och varje år fylls listan över risker på. I flera identifierade risker fortgår en kontinuerlig förbättring och utveckling för att åtgärda riskerna som i exempelvis riskerna, social oro, hot- och våld mot personal samt ersättare för personal i viktiga funktioner. Strategier och rutiner blir ofta åtgärder som berör flera identifierade risker som i delar eller i sin helhet åtgärdar en risk. Även om beredskapen för oförutsedda händelser utvecklats betydligt under verksamhetsåret är det inte realistiskt att säga att målet om 100 procent genomförda åtgärder nås.							
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	49 %	54 %	45 %	40 %	51 %	75 %	2016
Analys Nivån på indikatorn sattes högt och ett aktivt trygghetsarbete har skett under året. Nämnden har vänt trenden och målvärdet är uppnått till ca 97 procent. En ökning av tryggheten har skett med 9 procentenheter sedan tertiäl 3 2015 trots oroligheter i stadsdelsområdet.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	69 %	66 %	71 %	66 %	64 %	64 %	2016
Analys Medborgarundersökningen visar att resultatet ökat jämfört med 2015 genom nämndens satsningar på park och grönområden. Medborgares synpunkter tas tillvara. Samarbete sker bland annat med trafikkontoret, fastighetsägare, entreprenörer och medborgare.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig faktnämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				
	 Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Nämnden har svarat på stadsledningskontorets remiss om "Riktlinje för centrumutveckling".				
	 Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31	
Analys I december 2016 öppnades en öppen träffpunkt för äldre personer med psykisk ohälsa.				

Nämndmål:

Medborgarna upplever att park- och grönområden är rena och välskötta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Park- och grönområden uppfattas som rena, välskötta samt trygga och tillgängliga. Arbetet som sker i parkerna höjer kvaliteten på park- och grönområden och tar med medborgarnas behov med särskild hänsyn till barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Stadsdelens lekplatser håller hög standard. Förvaltningen ger boende i stadsdelen goda möjligheter till stadsodling.

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Stadsdelens utemiljö är god och nämndens verksamhet stödjer de nationella miljömålen för biologisk mångfald och giftfri miljö. Utemiljön är fri från nedskräpning. Vid inköp till lekplatser väljs kemikaliesmarta produkter.

Förväntat resultat

Park- och grönområden är välskötta och bidrar till en ökad trivsel för alla. Stadsodlingen ökar. Medborgaren har möjlighet att påverka.

Analys

Arbetet med stadsdelsområdets stadsmiljö har under året fokuserat på att höja kvaliteten på park- och grönområden, med särskild hänsyn till behov hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Parker och grönområden uppfattas som välskötta och bidrar till en ökad trivsel för alla. För att säkerställa en god kvalitet har parkskötseln och renhållningen följts upp. Synpunkter och klagomål vidarebefordras snarast till entreprenörer varpå åtgärder har kunnat ske snabbare. Genom nätverk, samverkansgrupper och genom att ta tillvara medborgarnas synpunkter skapas en god stadsmiljö. De boendes idéer har beaktats i samband med planering och frågor om närmiljön.

Under Parkernas dag planterades fruktträd utmed Bällstaån. Bromstensparken och Lunda gravfält har tillgänglighetsanpassats. Stadsodling har genomförts på flera platser. En graffitivägg ska uppföras.

Indikatorerna "Andel invånare som anser att de känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen" (42 procent) och "Andelen invånare som anser att klotter tas bort snabbt på byggnader och anläggningar" (47 procent) har inte uppnåtts. Brottsligheten i vissa av stadsdelsnämndens områden har under perioden varit hög vilket har påverkat den upplevda tryggheten. Indikatorn "Andelen invånare som anser att belysningen är så bra som de kan begära" uppnås (48 procent). Arbetet med att skapa trygga och trivsamma park- och grönområden har varit ambitiös och kommer att fortgå kommande år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen invånare som anser att allt klotter tas bort snabbt på byggnader och anläggningar, t.ex. skolor och förskolor i den stadsdel de bor ökar.	47 %			47 %	48 %		2016
 Andelen invånare som anser att belysningen är så bra som de kan begära i den stadsdel där de bor ökar.	48 %			47 %	48 %		2016
 Andelen invånare som anser att de känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen där de bor ökar.	42 %			32 %	51 %		2016
Analys Utfallet påverkas av brottsligheten i stadsdelsområdet.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Järva Rent och Snyggt ska utvärderas.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Utvärdering är genomförd och Järva Rent och Snyggt ska integreras med ordinarie verksamhet under 2017.				

Nämndmål:

Medborgarna upplever stadsdelen som trygg och levande

 Uppfylls delvis

Beskrivning

I den levande stadsdelen märks rikedomerna på olika kulturella och etniska influenser i stadsbilden. Stadsdelen är rik på upplevelser och möten som inkluderar och skapar broar mellan människor. Det finns ett välorganiserat trygghets- och säkerhetsarbete, där boende i området upplever och deltar aktivt i att skapa en trygg och levande stadsdel. Det innebär att medborgarens behov styr stadsdelsförvaltningens arbete med förnyelse. Arbetet präglas av prevention i samverkan med andra berörda aktörer. Stadsdelsförvaltningen motverkar radikaliseringsrisker i samverkan med civilsamhället. En faktor som upplevs skapa otrygghet i stadsdelen är unga, sysslösa män som uppehåller sig på torg och runt tunnelbanans ingångar. För att ge plats åt alla i stadsdelens offentliga rum och för att motverka risken för social utslagning hos de unga männen utgör dessa en målgrupp för uppsökande verksamhet för att stödja och motivera till kontakt med jobbtorget. Målet är studier och arbete.

Förväntat resultat

Stadsdelen uppfattas som trygg och levande och boende i stadsdelen är delaktiga i arbetet.

Analys

Nämnden arbetar med att öka upplevelsen av en trygg och levande stadsdel och utjämna skillnader i staden genom kortsiktiga och långsiktiga mål och i det lokala utvecklingsprogrammet.

Nämnden har utfört aktiviteter i samverkan med bland annat civilsamhället, polis, fastighetsägare och inom ramen för det lokala utvecklingsprogrammet. Samverkan med civilsamhället sker genom nattvandringar i samarbete med föreningar. Samarbetet med polisen är reglerat i en överenskommelse som anger resurser och gemensamma aktiviteter.

Nämnden har arbetat med flertalet förebyggande insatser mot den upplevda otryggheten som förbättrad utebelysning, grannsamverkan, fler mötesplatser för ungdomar, ökade resurser till förskole- och skolverksamheten samt samverkan för högre polisen närvaro. För att förbättra den fysiska miljön i centrala Tensta har ett forum med beslutsfattare från förvaltningen, trafikkontoret, polis och fastighetsägare skapats. För att öka tryggheten vid exempelvis tunnelbaneuppgången i Tensta har dialog med SL genomförts.

För att skapa levande stadsdelar har stadsdelsnämnden varit representerade vid valborgsfirande och Spångas vårmärknad för att informera om nämndens verksamheter och demokratiarbete. Nationaldagsfirande arrangerades den 6 juni med 700 besökare. Förvaltningen arrangerade ett demokratitorg under Tensta Marknad. Städning av valda geografiska områden har skett inom projektet Järva Rent och Snyggt. En utvärdering av Järva Rent och Snyggt har genomförts under året varpå arbetet kommer att integreras i nämndens ordinarie verksamhet.

Trots omfattande trygghetsarbete bedöms upplevelsen av stadsdelsområdet som tryggt inte helt nått. Effekter av trygghetsarbetet i närmiljön har ännu inte gett resultat.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Stadsdelsnämnden ska i samverkan med jobbtorg uppsöka unga som inte studerar eller arbetar med målet att fler ungdomar skrivs in på jobbtorg eller får annan insats.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Mål och åtgärder är en del av det lokala utvecklingsprogrammet. Samverkan med Jobbtorg har initierats.				
	Stadsdelsnämnden stödjer marknadsevenemang i stadsdelsnämndsområdets olika geografiska områden.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Nämnden har deltagit i flera evenemang under året bland annat har nationaldagsfirande på Eggeby Gård, Tensta marknad samt marknader i Spånga.				

Nämndmål:

Trygghets- och säkerhetsarbetet är välorganiserat

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet sker med utgångspunkt i Stockholms stads "Trygghets- och säkerhetsprogram för 2013–2016". Förvaltningen bedriver ett målinriktat och proaktivt arbete för att skapa trygghet och säkerhet för såväl boende, företagare och besökare. Förvaltningen förebygger risker och minimerar sannolikheten för att oönskade händelser inträffar. Om allvarliga händelser inträffar har förvaltningen en god krisberedskap och de skadliga effekterna för människa, miljö och egendom minimeras.

Förväntat resultat

Stadsdelen upplevs som tryggt och säkert.

Analys

Förvaltningen arbetar utifrån Stockholm stads Trygghets- och säkerhetsprogram för 2013-2016 samt deltar i framtagande av nytt trygghets- och säkerhetsprogram för åren 2017-2020 och i en referensgrupp för systematiskt brandskyddsarbete.

Trygghets- och säkerhetsprogrammet samt övrig säkerhetsinformation finns tillgänglig för medarbetare på intranätet. Dokumenten uppdateras regelbundet med nya informationsfoldrar och statistik från stadens incidentrapporteringsystem. I introduktionsdagen för nyanställda ingår information om trygghet- och säkerhetsarbetet. Ett nytt incidentrapporteringsystem (AFAs system KIA) har införts under året vilket ytterligare ska underlätta trygghetsarbetet.

Trygghetsgruppen arbetar med att knyta ihop förvaltningens olika funktioner kring trygghetsfrågor. Risk- och Sårbarhetsanalys (RSA 2016), steg ett och två är klara och överlämnade till stadsledningskontorets säkerhetsenhet.

Nämnden bedömer att trygghets- och säkerhetsarbetet är välorganiserat. Nämndens verksamheter har effektiva och kvalitativa säkerhetsprocesser för krisberedskap, risk- och sårbarhets analys, systematiskt brandskydd, hot- och våldssituationer samt incidentrapportering. Utbildningar i säkerhetsprocesserna ökar kunskapen hos medarbetarna. Genom utbildning och information säkerställs att alla verksamheter vet var de kan hitta stöd- och styrdokument och vilken hjälp de kan få i sitt säkerhetsarbete på enhetsnivå.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utveckla en strategi för att öka tryggheten i stadsdelen särskilt med avseende på att kvinnor vågar vara ute i offentliga rummet	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Trygghetsstrategin och lokala utvecklingsprogrammet innehåller mål och åtgärder för att öka tryggheten i stadsdelsområdet särskilt för barn och unga samt kvinnor.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo” genom att aktivt arbeta för att utbudet av bostäder med stöd och service motsvarar efterfrågan samt att fler sådana bostäder ska tillkomma inom stadsdelsområdet.

Remitterade detaljplaner besvaras skyndsamt och behovet av bostäder med stöd och service lyfts särskilt fram i treårsplanen och vid samråd med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Utmaningen är att nyexploatering inte planeras i stadsdelsområdet i den utsträckning som skulle behövas utifrån områdets problem med trångboddhet. Även tillgången av framtidens LSS-bostäder påverkas av avsaknaden av nybyggnationer i området.

Bostadsfrågan har prioriterats i det lokala utvecklingsprogrammet där nämndens arbete bygger på samverkan med facknämnder och bostadsbolag. De långsiktiga målen i programmet är att öka andelen barnfamiljer med förstahandskontrakt och att minska trångboddheten. Bedömningen att målet helt uppnåtts grundar sig på att samtliga indikatorer har uppnåtts helt samt att även underliggande nämndmål har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0	0	tas fram av nämnden	2016
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0	0	tas fram av nämnden	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnen och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig facknämnd har inte kontaktat stadsdelsnämnden.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Analys av behovet av korttidsboende ingår i den regionvisa boendeplaneringen som äldreförvaltningen samordnar och som stadsdelsförvaltningen deltar i.				
	 Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsförvaltningen bidrar i äldreboendeplaneringen med en beskrivning av nuvarande tillgång till platser med psykiatrisk inriktning samt en beskrivning av kommande behov.				
	 Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Äldreboendeplan begärs in regionvis och som stadsdelsförvaltningen bidrar till. Med detta som underlag gör äldreförvaltningen en åtgärdsplan.				
	 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Behovet av intressent- och profilboenden redogörs för i den äldreboendeplan som äldreförvaltningen samordnar och som stadsdelsförvaltningen deltar i.				

Nämndmål:

Utbudet av bostäder med stöd och service motsvarar efterfrågan

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samarbetar med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden för att i ett tidigt skede påverka planeringsförfarandet. Nämnden svarar skyndsamt på remitterade detaljplaner, för att bidra till en kortare byggprocess.

Förväntat resultat

Fler bostäder och bostäder med särskild service byggs inom stadsdelen.

Analys

Nämnden driver aktivt frågan om fler bostäder med stöd och service i stadsdelsområdet. Dock kan stadens nya koncept "Stockholmshusen" som de kommunala bostadsbolagen kommer att tillämpa för att minska byggkostnaderna, komma att försvåra tillgången på framtida LSS-bostäder. Konceptet innebär att det inte är möjligt att inrymma varken LSS-bostäder eller förskolor i nybyggnader inom kommunala bostadsbolag och därmed kommer staden att vara hänvisad till de privata bolag som har för avsikt att nyproducera bostäder.

Behovet av LSS-bostäder har särskilt lyfts fram i samråd med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden och finns med i stadsdelsnämndens treårsplan för verksamheten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet "Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla" genom att erbjuda barn och unga ett innehållsrikt fritidsutbud under hela året. Samarbetet med fritidsgårdar, det lokala föreningslivet och kulturnämnden skapar ett varierat utbud av aktiviteter. Lovaktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning har genomförts.

Satsningar genom information i olika kanaler har ökat kunskapen och intresset för kolloverksamhet hos föräldrarna. Kolloansvarig planerar och deltar i event på Kulturhuset och medverkar i föräldradiologer på familjecentralen i samarbete med socialtjänsten. Information delas ut till berörda instanser. Fler barn ansökte till kolloverksamhet i år jämfört med 2015.

Nämnden bedömer att målet uppnåtts helt under 2016. Sammantaget grundar sig bedömningen på att indikatorns målvärde under målet att uppnås nästintill helt, 73,32 procent. Även underliggande nämndmål har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter 	73,32 %			73,08 %	74 %	77 %	2016
Analys Indikatorns värde är uppnått med 99,08 procent.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Nämnden har inventerat och följt upp öppna fritidsverksamheter inom ramen av uppdraget Fritid för alla. Riktad marknadsföring har skett. Öppna fritidsverksamheterna har ingått i ett nätverk med andra verksamheter för att utveckla arbetet Fritid för alla. Förvaltningen har samarbetat med Idrottsförvaltningen och Järva idrottskoordinator för att skapa fler riktade aktiviteter för målgruppen.				

Nämndmål:

Barn och unga har ett varierat och innehållsrikt fritidsutbud under hela året

 Uppfylls helt

Beskrivning

Föreningsverksamhet bidrar till ökad social samvaro och integration. Förvaltningen samarbetar med idrottsförvaltningen och de boende.

Parklekarna har flexibla öppettider för att erbjuda fler barn och unga meningsfull och strukturerad fritid. Genom samarbete med fritidsgårdarna, Kulturförvaltningen och det lokala föreningslivet skapas ett varierat kollo, idrotts- och fritidsutbud som erbjuds alla barn och unga. Lovaktiviteter speciellt riktade till barn och unga med funktionsnedsättning genomförs. Barn och unga deltar i olika former av kolloverksamhet. Fältverksamheten ansvarar för det förebyggande och uppsökande arbetet bland ungdomar i riskzon i stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

Fler mötesplatser för flickor och personer med funktionsnedsättning.

Analys

Parklekarna anordnar spontana och strukturerade fritidsaktiviteter för barn och unga. Barn och ungdomar med funktionsnedsättning har erbjudits riktade fritidsaktiviteter under lovperioder. Parklekarna planerar att utöka sitt arbete med skolornas särskolgrupper och andra verksamheter. Under lovperioder har enskilda individer och grupper av barn och unga med funktionsnedsättning haft möjlighet att delta i aktiviteter som anordnas i parklekarna. Målgruppen har fått en särskild inbjudan till parklekarnas aktiviteter via förskolan, skolan och

lokala föreningslivet. Hjulsta fritidsgård, på Hjulsta grundskola, invigdes den 31 augusti men eldhärjades kvällen före invigningen. Fritidsgården har använt tillfälliga lokaler under renoveringen och öppnar på nytt 20:e januari 2017.

Fältenheten har anordnat minst en fritidsaktivitet per vecka som exempelvis idrottsaktiviteter varje lördag. Gruppaktiviteter genomförs för att ge ungdomar nya upplevelser och samarbetsövningar för att stärka deras självkänsla. Det startas en tjejgruppsverksamhet där tjejer får anmäla sig till gruppaktiviteter inom idrott och kultur. Fältenheten erbjuder lovaktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning.

Av stadsdelsområdet barn ansökte 258 om att få åka på kollo, det är en ökning från föregående år med 8,9 procentenheter. 205 barn deltog i kolloverksamheten, vilket är en ökning med 7,8 procentenheter jämfört med förra året. Fler barn från Tensta och Hjulsta ansökte om att få åka på kollo.

Nämnden bedömer att målet om att barn och unga har tillgång till ett varierat och innehållsrikt fritidsutbud helt uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande” genom att främja det lokala kulturlivet, stärka kulturen och verka för att alla medborgare har möjlighet att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Kultursamordnare samordnar kulturaktiviteter i stadsdelsområdet, bland annat genom samarbeten med det lokala föreningslivet och därigenom skapa ett varierat kulturutbud.

I förskolan uppmuntras barnen att utveckla sin kreativitet i projekt och temaarbeten genom olika estetiska uttrycksformer. Parklekarna fyller en viktig funktion som kulturell mötesplats. Inom äldreomsorgen erbjuds olika former av sociala och kulturella aktiviteter utifrån de medverkandes önskemål och förmågor. Samtliga nämndmål har uppnåtts helt. Indikatorn saknar tyvärr utfall.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter				67,86 %	68 %	72 %	2016
Analys Utfall uteblivit varpå nämnden lämnar indikatorn utan redovisning i verksamhetsberättelsen 2016.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Professionella kulturupplevelser har under året anordnats för förskolebarn.				

Nämndmål:

Boende och brukare har tillgång till kultur och eget kulturskapande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det lokala kulturlivet ska främjas och kulturen ska stärkas. Föreningsverksamhet bidrar till ökad social samvaro och integration. Genom samarbete med fritidsgårdarna, kulturförvaltningen och det lokala föreningslivet skapas ett varierat kulturutbud som erbjuds alla barn och unga. Alla barn i förskolan får tillgång till såväl professionella kulturupplevelser som möjlighet till eget skapande. Stadens kulturprogram "Kultur i ögonhöjd" är en viktig del i arbetet.

Förväntat resultat

De äldre erbjuds olika former av sociala och kulturella aktiviteter samt möjlighet att komma ut på dagsutflykter.

Kultur i förskolan omfattar kultur för, med och av barn. Alla barn har tillgång till såväl professionella kulturupplevelser som möjlighet till eget skapande. Barnkulturplanen "Kultur i ögonhöjd" är en viktig del i arbetet. Inom fritiden finns ett brett utbud av kulturaktiviteter.

Analys

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts genom att boende och brukare har tillgång till kultur och eget kulturskapande.

Kultursamordnaren utvecklar kulturen generellt i stadsdelsområdet samt stödjer och initierar kulturupplevelser och evenemang. Kultursamordnaren planerar tillsammans med förskolornas kulturombud kultursatsningar inom förskolan. Parklekarna är i sig en kulturell mötesplats genom utvecklande lekmiljöer utomhus och inomhus.

Förskolorna har arbetat med barns eget skapande i olika former av projekt och barn har fått tagit del av professionell kultur. Föräldrars nöjdhet med barnens tillgång till kultur och eget skapande har ökat något från föregående år, 65 procent 2015 till 66 procent 2016. Resultatet har lett till att enheterna under året har arbetat med att förtydliga kulturbegreppet för vårdnadshavare.

Parklekarna har erbjudit fler kulturella arrangemang under året som Vårfesten i parkleken Spånga By samt Nationaldagsfirandet på Eggeby Gård. Barn och unga har dagligen tillgång till spontana kulturaktiviteter samt till eget kulturskapande. Även fältenheten medverkar till kultur och eget kulturskapande för barn och unga, främst genom kulturella aktiviteter under loven. Äldreomsorgens träffpunkter har anordnat olika former av kulturarrangemang utifrån gästernas önskemål. Nämnden har bidragit med ekonomiska medel till samverkansgruppen PRO-SPF:s verksamhet "Guldkanten" på stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden.

Utvecklingen av Blå Huset som ett kulturnav har varit prioriterat under året och en långsiktig kulturstrategi för Blå huset har antagits. Verksamheten har en tydlig dansprofil men erbjuder också teater, instrument undervisning, bild och form, musikstudio, film och idrott. Kulturaktiviteterna har riktat sig till barn och ungdomar, med särskilda aktiviteter för tjejer och kvinnor.

Sammantaget har detta skapat ett brett och rikt utbud av kulturupplevelser för olika målgrupper under det gångna året.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Spånga-Tenstas förskolor arbetar utifrån barnkulturplanen "Kultur i ögonhöjd"	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Alla förskolor har arbetat utifrån kulturplanen.				
	Utreda hur man kan stödja den lokala kulturen och amatörkulturen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Enheten Fält och fritid, kultursamordnare och utvecklingsstrateg har utrett frågan. Under året har förvaltningens lokaler tillgängliggjorts för lokala föreningar att hålla kulturaktiviteter. Föreningsbidrag har beviljats.				
	Utreda möjligheten att etablera en scen för scenkonst i stadsdelen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningens kultursamordnare har utrett och tagit fram förslag på etablering av scener för scenkonst i stadsdelsområdet.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet "Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet" genom bland annat en hög personalkontinuitet i verksamheten. Årsmålet för kontinuiteten inom hemtjänsten har uppnåtts med god marginal 6,7 personer under 14 dagar. Personalkontinuiteten är avgörande för att kunna uppnå god kvalitet i verksamheten. Inom hemtjänsten egen regi har åtgärder vidtagits för skapa större delaktighet och engagemang från alla medarbetare. Vidare har

ledningen arbetat med en effektiviserad administration och förbättrad schemaläggning vilket gett positiva resultat i kontinuiteten för brukarna.

Den enskildes önskemål om boendeform och rätten till kvarboende har haft stor vikt vid bedömning av insatser. Vid varje utredningstillfälle har opartisk information om valfrihetssystemet och Jämför Service på stadens hemsida lämnats. Biståndshandläggarna har fungerat som ett opartiskt stöd till brukare och närstående vid behov av vägledning vid val av utförare. Utredningsprocessen har varit transparent och det har varit lätt att komma i kontakt med förvaltningens biståndshandläggare och möjlighet har funnits för den äldre att kunna kommunicera på det sätt som passar.

Den äldre eller eventuell företrädare har getts möjlighet att vara delaktiga i utformandet av genomförandeplanen. Verksamheten har på ett systematiskt sätt tagit hand om synpunkter och klagomål från äldre som ett underlag för att utveckla verksamheten.

Mindre resursstarka äldre har fått information om stöd och insatser genom hembesök och riktade informationsutskick. Anhörigkonsulent och anhörigombud har gett ett individuellt anpassat stöd till närstående. De öppna träffpunkterna har erbjudit ett varierat utbud av aktiviteter.

Sammantaget grundar sig bedömningen på att majoriteten av indikatorernas målvärden uppnås helt, övriga målvärden delvis samt att underliggande nämndmål uppnås helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende ♀	100 %			95,79 %	95 %	95 %	2016
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg) ♀	96 %	92 %	100 %	100 %	98 %	95 %	2016
Analys Årsmålet uppnås delvis med en måluppfyllelse på 98 procent och ett utfall som ligger över KF:s årsmål. Andel nöjda har minskat med 4 procentenheter från 100 procent nöjda 2015. I egen regi är resultatet fortfarande 100 procent nöjda.							
  Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	83 %			85 %	86 %	86 %	2016
Analys Årsmålet nås inte då indikatorns utfall har minskat från 2015 med två procentenheter. Av de enskilda hemtjänstutförarna (6 st) som fått ett resultat så når samtliga målvärdet 89 procent. Inom egen regi finns det skillnader i nöjdhet, 68 respektive 90 procent, mellan hemtjänstgrupperna och handlingsplan har tagits fram för att höja resultaten.							
  Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg) ♀	87 %	75 %	91 %	78 %	80 %	85 %	2016
  Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	6,7			6,42	10	Maximalt 10 personer	2016
  Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård	73 %	71 %	74 %	73 %	73 %	70 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 och omsorgsboende (äldreomsorg)							
Analys Årsmålet har uppnåtts. Måltidssituationen har varit en prioriterad fråga i verksamheterna under 2016.							
  Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	81 %	83 %	81 %	82 %	85 %	85 %	2016
Analys Årsmålet delvis uppnått med ett resultat som försämrats med en procentenhet från 2015. Resultatet gäller utförare i egen och privat regi. I egen regi finns det skillnader mellan hemtjänstgrupperna (72 respektive 85 procent) och handlingsplan har tagit fram för att höja resultaten.							
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	83 %	87 %	81 %	86 %	86 %	84 %	2016
Analys Årsmålet har delvis uppnåtts med ett försämrat resultat med tre procentenheter från 2015. Gäller utförare i egen och privat regi. I egen regi finns det även för detta resultat stora skillnader mellan hemtjänstgrupperna (75 respektive 93 procent). Handlingsplan har tagits fram för att höja resultatet.							
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	89 %	80 %	93 %	85 %	87 %	90 %	2016
Analys Årsmålet uppnås. En skillnad finns att fler kvinnor upplever trygghet i sitt boende, med 13 procentenheter.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Rutiner finns på beställarenheten.			
  Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Vid verksamhetsuppföljningar gås användandet av registren igenom med utförarna. Fristad servicehus har fått första kvartalet 2017 på sig att börja registrera i Senior Alert.			
  Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna,	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för upphandling av dessa larm			
Analys Ansvarig facknämnd har inte kontaktat stadsdelsnämnden.			

Nämndmål:

Tillgång till förebyggande stöd finns för de äldre och deras närstående

● Uppfylls helt

Beskrivning

Anhörigstödet är förebyggande, flexibelt och av god kvalitet. Förvaltningen utformar insatserna utifrån behoven hos både äldre och närstående. Uppsökande verksamhet finns för personer som fyllt 80 år. Riktade insatser görs för att nå äldre med större behov.

De sociala mötesplatserna utvecklas med inriktning på förebyggande insatser. Frivillig- och intresseorganisationer inbjuds till samarbete och verksamheten vänder sig till alla äldre. Den biståndsbedömda dagverksamheten utvecklas för att ge närstående möjlighet till stöd och avlastning och underlätta för den äldre att bo kvar i den invanda miljön. Verksamheten erbjuder daglig utevistelse. Äldre erbjuds möjlighet att komma ut på dagsutflykter.

Förväntat resultat

Närstående upplever att anhörigstödet är varierat och personligt utformat. Utifrån målgruppernas behov och önskemål arrangeras olika former av stöd. Personer som fyllt 80 år och inte har någon form av insats är informerade om vilket stöd och hjälp som finns att tillgå. Verksamheten på de sociala mötesplatserna och i den biståndsbedömda dagverksamheten utvecklas för att tillgodose äldres behov och önskemål. Samarbetet med frivillig- och intresseorganisationer leder till att fler äldre har möjlighet att ta del av verksamheten.

Analys

Stadsdelsnämndens träffpunkter erbjuder varierande aktiviteter utifrån deltagarnas önskemål, såsom olika former av kulturarrangemang, fredagscafé, högläsning och promenader. Vidare har aktiviteter som seniordejting, trivselluncher och Ipadcafé genomförts. Träffpunkterna anordnar även aktiviteter för personer med annan språkbakgrund, såsom finska och arabiska och samarbetar med föreningar och intresseorganisationer. Elingymmet har erbjudit träning efter instruktion av fysioterapeut. Genom de stimulansmedel nämnden fått kan den öppna verksamheten utvecklas och nå ut till ännu fler. En öppen träffpunkt för äldre personer med psykisk ohälsa har öppnats under året.

Den biståndsbedömda dagverksamheten erbjuder stöd till närstående i form av avlastning och medarbetarnas kompetenshöjning har bidragit till att öka kvalitet och utveckla verksamheten. Flytten av dagverksamheten till andra lokaler möjliggör andra typer av aktiviteter, såsom

odling och spontana utevistelser och ger möjligheter till samarbete över generationsgränserna med den intilliggande förskolan. Anhörigmöten genomförs i syfte att informera och tillvarata närståendes synpunkter och önskemål.

Anhörigkonsulenterna har under perioden haft vägledande samtal för att stötta närstående samt i olika sammanhang informerat om vilket anhörigstöd som finns att tillgå. Anhörigcirklar för olika målgrupper pågår. De personer som fyller 80 år under 2016 har under våren fått brev med inbjudan till informationsträff alternativt hembesök för att få information om äldreomsorgen. Den uppsökande verksamheten har under perioden även skett genom besök med tolk på olika invandrarföreningar, för att på detta vis nå ut till grupper som på grund av språk vanligtvis är svåra att nå. Genom anhörigkonsulenterna och de utbildade anhörigombuden har ett flexibelt och individuellt utformat stöd erbjudits.

Nämndmål:

Äldre får insatser av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreomsorgen är jämställd och av god kvalitet. Kvinnor och män ges likvärdig äldreomsorg utifrån individuella behov och ett genusperspektiv genomsyrar all äldreomsorg.

Könsuppdelad statistik är ett redskap för att se hur resurser fördelas. Äldreomsorgen främjar en god folkhälsa, folkhälsoperspektivet är integrerat i äldreomsorgens alla verksamheter. De äldres måltidssituation är god.

Personer med insatser från äldreomsorgen upplever trygghet genom ökad personalkontinuitet. Utbildningsnivån bland medarbetarna är hög och adekvat, alla medarbetare har grundutbildning. Medarbetarna är införstådda med och har kunskap om social dokumentation.

Förväntat resultat

Tillgänglighet, kontinuitet och bemötande är gott och det finns en väl fungerande kommunikation mellan de äldre och medarbetarna. Personer med insatser från äldreomsorgen är nöjda och trygga med utförandet av insatserna. Den löpande sociala dokumentationen är tillräcklig, väsentlig och korrekt.

Analys

Verksamheterna har arbetat aktivt med att minska personalens sjukfrånvaro och öka kontinuiteten. Alla brukare har egna kontaktpersoner som är huvudansvariga för hjälpens utförande.

Arbetet med synpunkts- och klagomålshanteringen har varit ett led i enheternas kvalitetsarbete, brukare och närstående har uppmuntrats att lämna synpunkter och klagomål på äldreomsorgens verksamheter. Antalet mottagna klagomål och synpunkter har ökat i antal jämfört med året innan och fortsatt fokus kommer att läggas på arbetet med att uppmärksamma, ta emot och åtgärda synpunkter och klagomål. Verksamhetsuppföljningar har genomförts enligt plan i både privat och egen regi för att få kunskap om verksamheternas styrkor, svagheter och viktiga förbättringsområden.

Handlingsplan för arbetet med att förbättra den sociala dokumentationen har tagits fram. På vård- och omsorgsboendena har förbättrad upplevelse av måltidssituationen varit ett fokusområde under året.

Biståndsbedömningen tar hänsyn till individuella behov och är könsneutral. För att säkerställa detta har alla utredningar avidentifierats vid ärendedragning. Under året har ett arbete med temat mångfald och inkludering genomförts för att bidra till en ökad medvetenhet om inkludering. Arbetet omfattade alla anställda och verksamheterna har utsett mångfaldsombud. Ett arbete har även påbörjats gällande kunskapsutveckling om hbtq. Avdelningens samtliga medarbetare deltog i en temadag i ämnet under hösten.

För att möta kommande behov och kunna vägleda brukare i digital teknik så har medarbetare inom äldreomsorgen deltagit i utbildningar inom EU-projektet "DigIT".

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Följa upp att genomförandeplaner upprättas inom 15 arbetsdagar.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Beställarenhetens stickprovskontroller har säkerställt att genomförandeplaner upprättas inom angiven tid.				
	Information om stadsdelsnämndens aktiviteter för äldre ska finnas lättillgängligt via Äldre direkt	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Information om aktiviteter har lämnats till Äldre Direkt.				

Nämndmål:

Äldre har inflytande över insatserna

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldre har ett stort inflytande över insatsernas utformning och genomförande. Ett aktivt val av utförare ger de äldre möjlighet att påverka sin livssituation. Möjligheter finns för mindre resursstarka äldre att söka information och genomföra val.

Förväntat resultat

Äldre är delaktiga i utformandet av och har inflytande över de beviljade insatsernas utförande. De äldre upplever att personalen tar hänsyn till önskemål och åsikter om hur hjälpen ska utföras. Utredningsprocessen är transparent.

Analys

Brukarens möjlighet till inflytande över insatsernas utformning och genomförande säkerställs genom att tillsammans med den egna kontaktpersonen upprätta en genomförandeplan. En analys av de stickprov som gjorts av genomförandeplanerna visar att alla inte har aktuella genomförandeplaner och att en del genomförandeplaner är bristfälligt utformade.

Informations- och utbildningsinsatser har genomförts för att säkerställa att genomförandeplanerna inom äldreomsorgen uppfyller kraven.

Vid varje utredningstillfälle har biståndshandläggarna lämnat saklig och opartisk information om valfrihetssystemet. Information har även lämnats om Jämför Service på stadens hemsida. Biståndshandläggarna har fungerat som opartiskt stöd till brukare och närstående vid behov av vägledning inför val av utförare.

Biståndshandläggarna har tillgång till uppdaterat informationsmaterial om valfrihetssystemet. Tolk används vid behov för att säkerställa den enskildes möjlighet till eget val av utförare.

Nämndmål:

Äldre är självständiga och har rätt att bo kvar i den invanda miljön

● Uppfylls helt

Beskrivning

Äldres förmåga till självständighet och kvarboende, såväl i ordinärt boende som i särskilda boendeformer, främjas genom de beviljade insatsernas utformning. All äldreomsorg har ett rehabiliterande och personcentrerat synsätt och det förebyggande arbetet är prioriterat.

Alla äldre över 85 år har rätt till ett tryggt boende. För att exempelvis säkra en trygg utskrivning från sjukhus ska samverkan mellan olika professioner inom äldreomsorgen och samarbetet med landstinget stärkas.

Förväntat resultat

Äldre personer bor kvar i den invanda miljön och lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar. Behovet av ett tryggt boende säkras.

Analys

I biståndshandläggarnas utredningar framgår klart och tydligt hur målet med insatsen ska främja den enskildes självständighet. Utöver detta framgår den enskildes önskemål och upplevda behov. Brukarens känsla av otrygghet beaktas och biståndshandläggarna tar till vara önskemål om boendeform i utredningen. Rätten till kvarboende i såväl ordinärt boende som särskilda boendeformer har beaktas.

Samordnad individuell plan, SIP, har vid behov använts för att klargöra olika huvudmäns ansvarsområden i vårdkedjan runt den enskilde brukaren. Biståndshandläggarna informerar om de stödinsatser som finns att tillgå för att underlätta kvarboendet i den invanda miljön, till exempel bostadsanpassning, dagverksamhet och avlastning för närstående.

Omvårdnadspersonalen har ett rehabiliterande och personcentrerat förhållningssätt och insatserna utförs på ett sådant sätt att de bidrar till att upprätthålla den enskildes förmåga och självständighet.

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Ett klimatsmart Stockholm där cykel, gående och kollektivtrafik ska prioriteras. Ett effektivt och klimatsmart transportsystem kombineras med en ökad andel förnybar energi. Barn garanteras en giftfri vardag och mer ekologisk mat serveras i stadens verksamheter.

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges mål uppnås genom verksamheternas arbete med att minska klimatpåverkan. Resor och transporter ska göras med cykel, gång eller kollektivtrafik, inköp av ekologiska livsmedel och miljömärkta förbrukningsartiklar ökar och matavfall tas om hand för biologisk behandling. Det är enkelt att göra miljövänliga val. Medarbetare, brukare och invånare erbjuds konsumentinformation och förutsättningar att agera miljömedvetet i vardagen. Kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Energianvändningen är hållbar” genom att en kartläggning av energin har påbörjats för att hitta möjliga effektiviseringar. Detta för att framöver kunna prioritera rätt och göra de mest lönsamma åtgärderna. Vid ombyggnader väljs alltid mest energieffektiva maskinpark och belysning. Nämnden har fått två miljöinvesteringar beviljade. Dels inköp av elcyklar samt medel för att installera miljövänlig belysning. Indikatorn för köpt energi redovisar 0,07 GWh högre än målvärde. Detta beror på att fler lokaler hyrts in under året.

Målet bedöms uppnås trots att indikatorn inte nåtts. Bedömningen görs utifrån att nämnden vid inhyring av nya lokaler energianpassat dem samt genomfört flertalet ansökningar för klimatinvesteringar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)	1,87 GWh				1,8 GWh	1 880 GWh	2016

Nämndmål:

De klimatpåverkande utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Beskrivning

I samband med ombyggnationer och nyproduktion arbetar stadsdelsnämnden aktivt för att minska energiförbrukningen i såväl befintliga som nya byggnader. Arbetet utgår ifrån stadens miljöprogram 2016-2019 och delmål.

Förväntat resultat

De klimatpåverkande utsläppen minskar.

Analys

Nämnden bedömer att målet uppnås. Nämndens arbete för att minska de klimatpåverkande utsläppen utgår från stadens miljöprogram för 2016-2019 med tillhörande miljömål.

Vid ombyggnader och nyproduktion minskas energiförbrukningen genom att välja energieffektiv verksamhetsutrustning. Under våren har den totala energiförbrukning, drift- och verksamhetsel, i stadsdelsnämndens förskolor i Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) kartlagts för att synliggöra möjliga energibesparingar. Denna visar att energiförbrukningen är högre än i beståndet i övrigt. En slutsats är att byggnaderna är relativt gamla och att det därför kan vara rationellt att utifrån energieffektiviseringsperspektiv förnya beståndet. En annan slutsats är att energibesparingsmöjligheten på tio procent till stor del redan är in-tecknad då vitvaror successivt är utbytta till bättre energiklass. Vid ombyggnaden av plan 6 på Fagerstagatan 15 installerades energisnål LED belysning.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Vid ombyggnation ska förvaltningen tillsammans med fastighetsägarna energieffektivisera lokaler där verksamhet bedrivs i egen regi.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Nämnder har beviljats medel för klimatinvestering vid ombyggnaden av Fagerstagatan 15.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Transporter i Stockholm är miljöanpassade” genom att systematiskt planera för en mer miljöanpassad fordonspark. Andelen miljöbilar har ökat med 4,3 procentenheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar	17,6 %			13,3 %	13 %	14 %	VB 2016

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykel-pendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Medverkan har skett under året.				

Nämndmål:

De miljöanpassade transporterna ökar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Vid inköp eller leasing väljs i första hand elbilar. Miljövänligt drivmedel används alltid om det är möjligt i bilen. Stadsdelsnämnden medverkar till att skapa fullvärdiga cykel-pendlingsstråk och tillsammans med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas. Stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt för att ansöka om klimatinvesteringar för att utöka den miljövänliga fordonsflottan.

Förväntat resultat

En ökad andel av miljöanpassade transporter i stadsdelen. Alla fordon som köps in eller leasas är miljövänliga.

Analys

Nämnden verkar för att cyklar används och finns tillgängliga i högre utsträckning. Nya el-cyklar har införskaffats till förvaltningshuset som komplement till de cyklar som redan finns och som flitigt används. Andelen laddningsbara elbilar har ökat till 17,6 procent i nämnden och när nya fordon skaffas ska dessa vara elbilar.

Från den 1 januari 2015 ansvarar trafiknämnden för driften av stadens prioriterade cykelstråk. Stadsdelsnämnden ansvarar för övriga gång- och cykelstråk där ett arbete pågår att lägga ny slät asfalt som finansieras med reinvesteringar. Stadsdelsnämnden håller även en hög snöröjningsfrekvens på gång- och cykelvägarna.

Utifrån fler elcyklar, elbilar samt god tillgänglighet för fotgängare och cyklister görs bedömningen att målet om miljöanpassade transporter har ökat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning”. Bland annat genom att minska de klimatpåverkande utsläppen. Nämnden deltar i planerna för att restaurera Spångån/Bällstaån. Sammanfattningsvis grundar sig bedömningen också på att underliggande nämndmål bedöms uppnås.

Nämndmål:

Nämnden har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden medverkar till att stockholmarna har en god tillgång till park- och naturområden utifrån stadens höga ambitioner inom klimat och miljö. Stadsdelsnämnden verkar för att Spångån/Bällstaån ska restaureras.

Förväntat resultat

Mark- och vattenanvändningen i stadsdelen är hållbar.

Analys

Nämnden medverkar till att stockholmarna har en god tillgång till park- och naturområden utifrån stadens höga ambitioner inom klimat och miljö. Stadsdelsnämnden verkar för att Spångån/Bällstaån ska restaureras genom ansökan i verksamhetsplanen 2017.

Nämnden ser till att de parkområden vi förvaltar håller en hög skötselnivå och är tillgängliga för stadsdelen invånare. I samband med parkernas dag planterades ett flertal fruktträd i Tenstadalen vid Spångån som kommer att bidra till ett antal ekosystemtjänster. Det finns planer för upprustning av Bällstaån med en samverkansgrupp som nämnden är en del av. I detaljplanearbetet för Bromstensstaden i vilken Bällstaån rinner igenom, ingår upprustning av årummet som bidrar till måluppfyllelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholms kretslopp är resurseffektiva” genom att bland annat utveckla källsorteringen i det offentliga rummet genom fler avfallskorgar med sortering för

pant och brännbart. Tillgången till stadsodling är god i stadsdelsområdet då odlingslådor satts upp i Eriklunds parklek. Sammanfattningsvis bedöms även underliggande nämndmål uppnått helt.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Möjlighet till stadsodling finns i stadsdelsområdet.				
	 Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden har under året arbetat med programmet av avfallshantering.				

Nämndmål:

Avfallshantering i stadsdelens offentliga rum är ändamålsenlig

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden ska inom programmet för matavfallshantering i stadens offentliga rum ge bättre förutsättningar för avfallshantering.

Förväntat resultat

Mängden matavfall som samlas in ökar till 75 procent så att nämnden är bäst i staden.

Analys

För att avfallshantering i stadsdelsområdet ska vara ändamålsenlig har aktiviteter genomförts för att öka antalet fraktioner för källsortering i offentliga rum. Nio nya avfallskorgar med sortering på pant och brännbart har satts upp. Förskolorna källsorterar organiskt material och avfallskvarnar har installerats på vissa enheter som en del i att sluta kretsloppen och ta till vara den resurs som organiskt avfall utgör. Avfallshantering ingår i miljöaktiviteter som är kopplade till stadens miljöprogram 2016-2019.

Nämnden bedömer att målet helt uppnått under året.

Nämndmål:

Fler medborgare i stadsdelen är aktiva inom stadsodling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden ger goda förutsättningar för stadsodling i stadsdelen. I stadsdelsområdet finns rika möjligheter till odling på kolonilotter.

Förväntat resultat

Fler stadsodlingar finns i stadsdelsområdet.

Analys

Stadsdelsnämnden har under året satt upp odlingslådor i Erikslunds parklek för medborgarna att använda. Tillsammans med det sociala företaget Blå Vägen har fruktträd planterats under parkernas dag. Målet om fler aktiva medborgare i stadsodling bedöms ha uppnåtts helt under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:
 2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bedömer att målet för en giftfri miljö har uppfyllts under 2016 genom att förskolorna har genomfört åtgärder enligt kemikaliecentrums vägledning steg 1 samt genom utökning av andelen ekologiska livsmedel i verksamheterna. Inköp av ekologiska livsmedel ökar från 26 procent år 2015 till 27 procent. Dock uppnås inte målet om 30 procent i år. Inom verksamhetsområdet förskola är ökningen hela sju procentenheter till 34 procent. Nämnden har även, med hjälp av medel från Kommunstyrelsen, har bytt ut miljöfarliga inventarier och kemikaliesmarta vilomadrasser på stadsdelens förskolor. Underliggande nämndmål bedömts ha uppnåtts helt vilket också ligger till grund för bedömningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmarta förskola	100 %				100 %	50 %	2016
Analys Enligt plan har farliga leksaker rensats bort på nämndens förskolor							
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB)	100 %				100 %	40 %	2016
Analys I huvudsak beställs större entreprenader av stadens egna bolag MICASA och SISAB. Kravet på byggvarubedömningen uppfylls.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.	27,22 %				30 %	35 %	2016
Analys							
Under 2016 har dock andelen inköpta livsmedel ökat med 1 procentenhet jämfört med 2015.							

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är ekologiskt hållbara och kemikaliesmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden ska utifrån Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019 vidta åtgärder som ska genomföras för att nå visionen. Stadsdelsnämnden ska både minska användningen av skadliga kemikalier i de egna verksamheterna och genom kunskapsspridning verka för att allmänheten gör detsamma. Medborgarna har tillgång till miljörelaterad information

Nämnden har fokus på att minska barns exponering av farliga kemikalier. Stadsdelsnämnden intensifierar arbetet med att kartlägga och ta bort farliga kemikalier i förskolornas ute- och innemiljöer. Förskolans gemensamma riktlinjer för mat och måltider säkerställer att samtliga förskolor håller en hög och jämn kvalitet. Riktlinjerna tas och implementeras under året. Vidare verkar nämnden för att fler förskolor ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse ”Skola för hållbar utveckling”.

Nya förskolor som byggs uppnår den högsta klassen för miljöcertifiering.

Konsumentrådgivningen spelar en viktig roll i miljöarbetet, genom information till konsumenter och även företagare/andra verksamhetsutövare om goda val ur miljö- och särskilt kemikaliesmart perspektiv. Äldreomsorgens verksamheter inleder arbetet med en kemikaliesmart äldreomsorg.

Förväntat resultat

Att andelen produkter som innehåller spår av farliga ämnen minskar. Användandet av ekologiska livsmedel ökar. Målet för förskolans kemikaliearbete är att stadsdelsnämnden under mandatperioden uppnår nivå 1 och nivå 2 samt inleder arbetet med att uppnå nivå 3.

Analys

Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt under 2016. Majoriteten av förskolornas personal har gått den webbaserade utbildningen i "Kemikaliesmart förskola". Alla förskolor följer stadens kemikalieplan. Samtliga enheter har uppnått målet om fastställd nivå till årsskiftet. Arbetet med "Kemikaliesmart förskola" och "Grön Flagg" har påverkat förskolorna till att arbeta projektinriktat för hållbar utveckling. Det har inkluderat och engagerat både barn och föräldrar. Förskolorna använder sig mer av naturmaterial och återvinningsmaterial. Kommunstyrelsen har beviljat nämnden medel för att påskynda utbytet av miljöfarliga

inventarier och kemikaliesmarta vilomadraser. Förskolorna arbetar medvetet för att öka andelen ekologiska matvaror och för att minska matsvinnet. Den enhet som planerade att ansöka till Skolverkets utmärkelse för "Skola för hållbar utveckling" har varit tvungen att utveckla kvaliteten i förskolan varvid ansökan kommer göras år 2017 i stället. Trots detta görs bedömningen att målet uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal förskolor som ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling"	0 st				1 st		2016
Analys Den enhet som planerat att ansöka har varit tvungen att utveckla kvalitén i förskolan varvid ansökan inte hunnits med. Ansökan planeras göras 2017.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	All personal i förskolan får grundläggande utbildning om kemikalier	2016-01-01	2016-12-31	
	Bereda en ansökan om medel från klimatmiljarderna för klimatinvesteringar	2016-01-01	2016-12-31	
	En ny miljöhandlingsplan färdigställs under året. Särskild hänsyn ska tas till barns utsatthet för kemikalier och personal särskilt – kvinnor i fertil ålder.	2016-01-01	2016-12-31	
	Spånga-Tenstas förskolor arbetar enligt handlingsplan för kemikaliesmarta förskolor	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bedömer att målet om en sund inomhusmiljö uppnås under 2016 genom att förskolorna genomför åtgärder enligt kemikaliecentrums vägledning. Andelen produkter som innehåller spår av farliga ämnen minskar i inomhusmiljön. Målet för förskolans kemikaliearbete är att stadsdelsnämnden under mandatperioden uppnår nivå 1 och nivå 2 samt inleder arbetet med att uppnå nivå 3. Andelen bygg- och anläggningsentreprenörer som använder byggvarubedömningen uppfylls genom att stadsdelsnämnden inte själv anlitar dessa entreprenörer utan detta gör stadens bolag såsom MICASA och SISAB som därmed har att ställa kravet på sina entreprenörer vid om- och nybyggnad.

Nämndmål:

Inomhusmiljön är sund

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att andelen produkter som innehåller spår av farliga ämnen minskar i inomhusmiljön. Målet för förskolans kemikaliearbete är att stadsdelsnämnden under mandatperioden uppnår nivå 1 och nivå 2 samt inleder arbetet med att uppnå nivå 3.

Analys

Nämnden bedömer att målet om en sund inomhusmiljö uppnås genom att förskolorna vidtar åtgärder enligt kemikaliecentrums vägledning. Fokus är att minska barns exponering av farliga kemikalier i inomhusmiljön och arbetet med att kartlägga och ta bort farliga kemikalier i förskolornas inomhusmiljöer intensifieras.

Nya förskolor som byggs uppnår certifieringen miljöbyggnad nivå silver. Äldreomsorgens verksamheter har inlett arbetet med en kemikaliesmart äldreomsorg. Andelen bygg- och anläggningsentreprenörer som använder byggvarubedömningen (BVB-krav) uppfylls genom att stadsdelsnämnden inte själv anlitar dessa entreprenörer, utan detta gör stadens bolag, såsom MICASA och SISAB som därmed har ansvaret att ställa krav på sina entreprenörer vid om- och nybyggnad.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska bli en ekonomiskt hållbar stad där ansvaret för stadens ekonomi kombineras med insatser för en bättre fungerande arbetsmarknad där rätten till jobb, utbildning och bostäder utgör grunden.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ha en ekonomi i balans, där hållbar kvalitet säkerställs och alla resurser utnyttjas på ett effektivt och nytto-maximerande sätt. Nämnden bedriver kostnadseffektiva verksamheter. Det lokala näringslivet stärks och ett attraktivt företagsklimat råder i stadsdelsområdet. Bidragstagandet och alla vuxna ges möjlighet att själva kunna försörja sig och sin familj. Särskilt stöd ges till gruppen långvarigt sjukskrivna och bidragstagare. Genom individanpassade insatser i samverkan med andra samhällsaktörer kommer fler personer ut på arbetsmarknaden. Förebyggande, samordnande arbete minskar boendeproblematiken i stadsdelsområdet. Kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnås genom att samtliga av fastställda mål inom verksamhetsområdena är uppnådda.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet "Företag väljer att etablera sig i Stockholm" genom att verka för ett attraktivt företagsklimat i stadsdelsområdet. Det lokala näringslivet stärks genom utvecklad företagservice och ett aktivt lokalt näringslivsråd. Nämnden samarbetar med lokala företagsrepresentanter och centrala nämnder för att åtgärda företagarnas önskemål samt förbättra och utveckla företagsklimatet i stadsdelsområdet. Nämnden deltar i nätverk lett av Stockholm Business Region AB dit också andra viktiga aktörer är knutna.

Sammanfattningsvis grundar sig bedömningen även på att underliggande nämndmål uppnåtts helt.

Nämndmål:

Företag upplever att Spånga-Tensta är attraktivt att verka i

● Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden främjar företagande generellt och i synnerhet de grupper som idag är underrepresenterade, exempelvis kvinnor och utrikesfödda. Nämnden samarbetar med Stockholm Business Region och andra företagsrådgivare om företagande och nystartsföretag samt skapar forum för dialog mellan etablerade företag och politik.

Förväntat resultat

Arbetet mot näringslivet är prioriterat och aktualiseras med målet att fler företag etablerar sig i stadsdelsområdet. Det finns välorganiserade företagarföreningar i Spånga och Tensta.

Analys

Under året har nämnden tillsammans med lokala företagsrepresentanter inventerat och påbörjat en prioritering av företagarnas önskemål om utveckling av sina respektive företagsområden utifrån ett näringslivsperspektiv.

Under året har sådana utvecklingsfrågor hanterats i Näringslivsrådet. Nämnden samarbetar aktivt med Stockholm Business Region AB, StartUp Stockholm, Rinkeby Nyföretagarcenter, Skatteverket, ALMI och Coompanion i frågor som rör etablering och företagande. Näringslivssamordnaren deltar i det näringslivsnätverk som Stockholm Business Region AB leder och deltar som adjungerad i Lunda Företagsgrupps styrelse. Det finns ett aktivt samarbete med Lunda Företagsgrupp och Spånga Företagarförening. I Tensta finns ingen företagarförening, där sker samarbetet främst med centrumägaren FastPartner och det nybildade "företagsrådet" bestående av företagare i Tensta Centrum.

Nämnden bedömer att företag upplever att Spånga-Tensta stadsdelsområde är attraktivt att verka i och att förutsättningar för dialog är god.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Samverka med övriga nämnder och bolag i staden, och näringslivet, i arbetsmarknadsmässor.	2016-01-01	2016-12-31	
	Undersöka möjligheterna att starta ett EU-projekt med syfte att stärka kvinnors ekonomiska oberoende.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Under året har en gemensam kvinnoorganisation som ska stödja kvinnors integration i samhället skapats, den så kallade internationella kvinnolyftet.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva” då andelen medborgare med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har minskat betydligt. Även andelen med långvarigt bidragsberoende har minskat. För att korta tiden med ekonomiskt bistånd sker samverkan med Arbetsförmedlingen och Jobbtorg Stockholm. Fler medborgare har blivit självförsörjande eller närmare arbetsmarknaden genom Stockholmsjobb, praktikplatser inom förvaltningen, feriejobb etcetera. Långtidssjukskrivna bidragstagare erbjudits insatser i arbetet mot sjukersättning alternativt mot arbetsmarknaden. Samverkan sker med Försäkringskassan, vårdcentralerna i området och med psykiatrin.

I det lokala utvecklingsprogrammet har samverkan mellan stadsdelsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, Jobbtorg Stockholm och Arbetsförmedlingen etablerats under året. Målet är att utjämna skillnader i staden genom att öka andelen som är i arbete i stadsdelsområdet, med särskild prioritering till unga vuxna generellt, unga vuxna som är i riskzonen för kriminalitet och droger samt kvinnor. Arbetet kommer att fortsätta under 2017 då stadsdelsområdet fortfarande har en hög andel medborgare med ekonomiskt bistånd till skillnad från genomsnittet i staden.

Nämnden bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts helt under 2016. Bedömningen grundar sig framförallt på framgången med att fler hushåll i stadsdelsområdet är självförsörjande men även på att tre indikatorer har uppnåtts helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen 	4,45 %			4,85 %	5,5 %	1,9 %	VB 2016
Analys Andel personer med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har minskat. Andelen har minskat från 4,85 procent i tertial 3 2015 till 4,45 procent i tertial 3 2016. Enheten ekonomiskt bistånd har aktivt arbetat med insatser som leder till egen försörjning.							
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare 	3,11 %	2,6 %	3,67 %	3,26 %	3,9 %	1,2 %	VB 2016
Analys Andelen personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har minskat. Andelen var 3,26 procent i tertial 3 2015 till 3,11 tertial 3 2016. Enheten ekonomiskt bistånd har arbetat aktivt med insatser riktade till långtidssjukskrivna. Kvinnor är fortsatt prioriterade.							
  Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar 	49 st	13 st	36 st		100 st	750 st	VB 2016
Analys Under 2016 har 49 personer fått anställning via kommunala visstidsanställningar. Av dessa är 13 finansierade av arbetsmarknad förvaltningen resterande av stadsdelsförvaltningen.							
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	30 st			36 st	10 st	500 st	VB 2016
Analys Inväntar siffror. Målvärdet är uppnått då fler än 30 personer haft praktikplats inom nämnden under 2016. Könsuppdelad statistik saknas.							
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 100 st				1 187 st	10 000 st	2016
Analys Nämndens verksamheter har tillhandhållit 1100 arbetstillfällen fördelade i 86 olika arbetsplatser inom barnomsorg, äldreomsorg, utomhusskötsel, kultur, idrott och fritid samt övrigt. Platserna används till fler ungdomar och i flera perioder. 1329 ungdomar har erbjudits sommarjobb under 2016. Utöver detta har 111 ungdomar har erbjudits vinterlovsjobb. 1496 ungdomar ansökte.							
  Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	47 st				100 st	800 st	VB 2016
Analys Nämndens verksamheter erbjuder i stor utsträckning platser för visstidsanställningar, så kallade Stockholmsjobb. Den personalsituation med vakanser och personalrörlighet som rått under året har påverkat resultatet.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 	1 111 st			1 024 st	1 024 st	8000 st	2016
Analys Årsmålet uppnåddes med 1100 anställda ungdomar 16-19 år under sommaren.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden samarbetade med Arbetsmarknadsnämnden och Stockholm Business region så att ungdomar i Spånga-Tensta kunde driva egna sommarlovsprojekt som exempelvis pod-radio, musikskapande, filmproduktion och utvecklingsarbete inom Ungdomskommissionen.			
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.			
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgsaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				
	 Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Ansvarig facknämnd har ej kontaktat stadsdelsnämnden.				

Nämndmål:

Hushållen är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Hushållen är självförsörjande genom utbildning och arbete. Individerna är delaktiga i målet egen försörjning och hur det ska uppnås. Socialtjänsten ger insatser av god kvalitet på ett tidigt stadium vilket leder till korta bidragstider. Insatserna bygger på en helhetssyn på individen och är utformade så att den enskildes egna resurser tas till vara. Samverkan med andra aktörer och myndigheter är god. Individen har god insyn i rättigheter och skyldigheter förknippade med försörjningsstödet. Den som har fått felaktigt bistånd återbetalar utifrån sin betalningsförmåga.

Genom ett normkritiskt förhållningssätt skapar socialtjänsten åtgärder som alla har likvärdiga möjligheter att delta i. Insatser som leder till varaktig egen försörjning genom arbete och studier prioriteras för personer som står långt från arbetsmarknaden och som inte tillhör jobbtorget målgrupp.

Förväntat resultat

Medborgarnas grad av självförsörjning ökar och bidragstagandet sjunker i stadsdelen. De som har behov av ekonomiskt bistånd har det under en kort tid. Antalet kommunala visstidsanställningar ökar.

Analys

Andelen hushåll med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har minskat under året. I december 2015 fick 868 hushåll ekonomiskt bistånd och i november 2016 var det 765 hushåll, vilket är 102 färre. Antal hushåll med behov av ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har minskat mer än genomsnittet i staden. Aktivt arbete med motiverande samtal och individuella planer för att nå målet självförsörjning är en del av framgången. Även tiden med ekonomiskt bistånd har minskat. Andelen medborgare med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat från 3,26 procent 2015 till 3,11 procent 2016.

För att korta tiden med ekonomiskt bistånd samverkar enheten för ekonomiskt bistånd med Arbetsförmedlingen, Jobbtorg, Försäkringskassan, vårdcentraler och med öppen psykiatri. Långtidssjukskrivna bidragstagare har erbjudits arbetsmarknadsinsatser mot sjukersättning eller mot arbetsmarknaden. Långvariga bidragstagare har prioriterats till så kallade Stockholmsjobb via Snabbspåret. Under året har 47 personer haft Stockholmsjobb.

Förvaltningen har under året mött medborgare med mer komplex och utmanande problematik. Enheten för ekonomiskt bistånd samarbetar med Arbetsförmedling i ett EU-projekt kring mångfald inom byggsektorn som ska ge 50 personer möjlighet till utbildning i kombination med arbete. Nämnden har även fått projektmedel från Verket för innovationssystem (Vinnova) i syfte att stödja personer med komplex problematik, outredda diagnoser samt svårigheter att orientera sig i samhället. 2017 kommer en ny typ av insats prövas; ”den praktiska utföraren” som ska stödja klienter med multiproblematik. Enheten för ekonomiskt bistånd kommer även att prova en ny arbetsmetod med långtidssjukskrivna klienter för att hitta fler effektiva vägar till självförsörjning. Dessa projekt kommer att fortsätta och förväntas ge resultat under 2017.

Nämndens intäktskrav för ekonomiskt bistånd har ej uppnåtts. Stadsdelsområdet har en fortsatt utmaning i arbetet med att följa upp återbetalning och återsökningar. Trots detta bedöms målet helt uppnått genom det minskade biståndstagandet i stadsdelsområdet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Arbete med kommunala visstidsanställningar (Snabbspåret) utvecklas i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen . Möjligheten att kombinera arbete och studier undersöks.	2016-01-01	2016-12-31	
<p>Analys</p> <p>Nämnden deltar tillsammans med Arbetsförmedlingen i ett mångfaldsprojekt inom byggsektorn där 50 personer med ekonomiskt bistånd under 2017 förväntas komma i anställning i kombination med utbildning.</p>				

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Undersöka möjligheterna till hur utbildningsinsatser kan möta behov av kompetensutveckling för låntidsarbetslösa i samverkan med arbetsgivare i stadsdelsnämndsområdet och arbetsmarknadsförvaltningen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Nämnden deltar tillsammans med Arbetsförmedlingen i ett mångfaldsprojekt inom byggsektorn där 50 personer med ekonomiskt bistånd under 2017 förväntas komma i anställning i kombination med utbildning.				

Nämndmål:

Medborgarna har god tillgång till samhällsinformation

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nyanlända, boende och besökare upplever hög tillgänglighet avseende samhällsinformation. Medborgarkontoret undersöker fortlöpande vilka behov och önskemål om service och information som medborgarna har och använder detta för att utveckla verksamheten. Det löpande utvecklingsarbetet främjar ett bra mottagande och skapar förutsättning för etablering i samhället.

Förväntat resultat

Snabb och adekvat stöd ger effekten fortsatt integration utifrån eget behov.

Analys

Under året har tillgången till samhällsinformation förbättrats bland annat genom bättre öppettider och en ny strategi för bemötande, "hjälp till självhjälp" på medborgarkontoret. Medborgarkontoret har även förstärkt informationen om tjänsterna samhällsinformation, konsumentvägledning och budget- och skuldrådgivning i sina lokaler och i lokaltidningen. Medarbetare från förvaltningens verksamheter finns regelbundet på plats i Medborgarkontoret för att informera om ekonomiskt bistånd, söka bostad, förskola och färdtjänst. Medborgarna får även via samverkan tillgång till arbetsförmedlare, jurister och starta eget på medborgarkontoret. Vid behov hänvisas och stötts medborgaren vidare till kontakt med rätt organisation eller myndighet. Under 2017 kommer arbete med att nå fler medborgare att fortsätta genom att medarbetare på medborgarkontoret och medborgarvårdar finns tillgängliga ute i stadsdelsområdet.

Bedömningen är att målet har uppnåtts.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Samhällsinformation om konsumentfrågor och skuldsättning riktas mot unga	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Föreläsningar har hållits för unga via Jobbtorg och på Medborgarkontoret. Ett projekt har genomförts där feriearbetande ungdomar fick i uppgift att nå ut med information via media och riktade artiklar.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar” genom att säkerställa en hållbar kvalitet och att ha en ekonomi i balans. Nämnden har en tydlig struktur för arbetet med övergripande processer genom planering, stöd, styrning och uppföljning. Verksamheterna är kostnadseffektiva. Ansvariga chefer har goda kunskaper i ekonomi och gör rättvisande prognoser för årsutfallet. Månatliga ekonomiska avstämningar genomförs på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Vid eventuella avvikelser från budget vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna. Verksamhetsområdets målet bedöms uppnås helt då målvärdena för samtliga indikatorer prognostiseras uppnås helt samt att även underliggande nämndmål bedöms uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,97 %			99,91 %	100 %	100 %	VB 2016
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,6 %			99,9 %	100 %	100 %	VB 2016
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2016

Nämndmål:

Prognoserna är rättvisande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Ansvarig chef följer upp månadsrapporten enligt plan och med stöd av controller görs analyser och uppföljning av kostnader och intäkter. Vid befarade underskott vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna.

Förväntat resultat

Den fastställda budgeten rymmer hela verksamheten. Ansvariga chefer har goda kunskaper i ekonomi och gör rättvisande prognoser på årsutfallet.

Analys

Prognoserna bedöms som rättvisande. I de månatliga ekonomiska avstämningar på enhetsnivå följs den ekonomiska utvecklingen. Eventuella avvikelser i förhållande till budget analyseras och varje enhet och avdelning har handlingsplaner för hur ett eventuellt underskott ska åtgärdas.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska bli en demokratiskt hållbar stad där arbetet med de mänskliga rättigheterna stärks, diskriminering motverkas och alla invånare garanteras samma rättigheter och möjligheter.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bedriva verksamheter på en demokratisk grund med fokus på socialt hållbar utveckling. Mänskliga rättigheter och barnkonventionen ligger till grund för verksamheternas arbete. Nämndens arbete för att nå målet om en verksamhet som präglas av mångfald, jämställdhet, jämlikhet och fri från all typ av diskriminering fortgår enligt plan. Genom ett strategiskt demokratiarbete ges medborgare och medarbetare inflytande och möjligheter att påverka sin vardag. Barn sätts i fokus vid beslut och åtgärder som berör barn enskilt eller i grupp. Genus- och antirasistiska perspektiv genomsyrar arbetet. Stadsdelsområdets invånare upplever säkerhet och tillgänglighet i vardagen. Målen om Stockholm som en tillgänglig stad för alla samt en demokratisk stad bedöms uppnås delvis. Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås genom att majoriteten av målen inom verksamhetsområdena uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm är fritt från diskriminering” genom att kontinuerligt arbeta för att nämndens verksamheter ska vara jämställda och fria från diskriminering. Stadens riktlinjer för jämställdhets- och mångfaldsarbetet följs i det dagliga arbetet. Vid nyanställning används kompetensbaserad rekrytering. Verksamheterna arbetar utifrån genus- och antirasistiska perspektiv, vilket gör att alla medarbetare, brukare och medborgare har samma förutsättningar oavsett etnisk tillhörighet, kön, könsidentitet och könsuttryck, ålder, religionstillhörighet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Målet uppfylls utifrån att samtliga nämndmål uppnåtts under året.

Det lokala utvecklingsprogrammet utgår från ett medborgarperspektiv med stadsdelsområdets utmaningar i fokus. Att öka tilliten och förtroendet för stadsdelsnämndens och dess verksamheter samt att främja ett demokratiskt och delaktighetsskapande stadsdelsområde har varit prioriterat under året. Flera medborgardialoger har genomförts inom de prioriterade tematiska områdena för att skapa delaktighet i utvecklingsarbetet. Arbetet kommer att fortsätta kommande år.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Lönekartläggning med könsuppdelad statistik har genomförts. Under året har även sjukfrånvarostatistik könsuppdelats.				
	 Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Arbetet med kunskapsinhämtning och kunskapsspridning har utförts under året bland annat har statistik för insatserna OSA och Stockholmsjobb könsuppdelats i syfte att jämställdhetsintegreras.				

Nämndmål:

Förvaltningen präglas av mångfald, jämställdhet, jämlikhet och är fri från all typ av diskriminering

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen strävar efter att erbjuda en verksamhet som är jämställd och jämlik. Det mångkulturella berikar verksamheten. Större mångfald skapar både social legitimitet och större produktivitet.

Alla medarbetare samt potentiella medarbetare har samma förutsättningar oaktat etnisk tillhörighet, kön, könsidentitet eller könsuttryck, ålder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Sammansättningen av medarbetare och chefer speglar hur det ser ut i samhället och stadsdelen. Förvaltningen bejakar olikheter och arbetar för att öka kunskapsnivån i organisationen vad gäller bemötande.

Förvaltningen utgår från det icke diskriminerande och verksamheterna tar hänsyn till de lagkrav som finns om att ingen ska utsättas för vare sig direkt eller indirekt diskriminering. Detta gäller såväl potentiella som befintliga medarbetare. Förvaltningen tar hänsyn till och arbetar för det inkluderande som driver den verksamhetsnytta som mångfald ger. Arbetet drivs tillsammans med mångfaldsombud på enheterna och i verksamheternas egna processer.

Utöver att skapa icke diskriminerande processer skapar förvaltningen inkluderande arbetsmiljöer där alla får möjlighet att använda den kompetens och de erfarenheter de har. I detta ligger ett värdegrundsarbete där förvaltningen arbetar med ett normkritiskt tänkande. Utgångspunkten för jämställdhets- och mångfaldsarbetet inom förvaltningen är att jämställdhet och mångfald ska vara en naturlig del i vardagsarbetet.

Förväntat resultat

Förvaltningen verksamheter är mångfaldsrika, fria från diskriminering samt jobbar utifrån strategin om ökad utrikesfödda chefer.

Analys

Nämndens verksamheter präglas av mångfald, jämställdhet och jämlikhet samt är fri från diskriminering. Under året har kunskapsinhämtning och utbildningar genomförts i syfte att påbörja arbetet med att ta fram könsuppdelad statistik och jämställdhetsintegrera verksamheterna. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år. Att jämställdhetsintegrera för ökad kvalitet och resultat är ett långsiktigt arbete.

Förvaltningens mångfaldsintegreringsprojekt är nu avslutat. Projektet har resulterat i flera mångfaldsombud som fått ökad kunskap i frågan och som nu leder sina enheters arbete. Mångfaldsombuden har under året bildat ett nätverk samt fått individuell handledning. Flertalet avdelningar och enheter har även haft föreläsningar på temat mångfald,

likabehandling och mänskliga rättigheter. Detta har bidragit till ökad kunskap och en större medvetenhet hos medarbetarna. Förskoleenheterna har under året reviderat sin plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Under året har nya sökområden för rekrytering prövats, bland annat annonsering i lokaltidningar och i sociala medier, bland annat Facebook, LinkedIn och Instagram, i ett försök att nå fler sökande. Detta gav inte förväntat resultat. Arbetet med diskrimineringsfria rekryteringsprocesser har fullföljts med stöd av verktyget kompetensbaserad rekrytering. Strategin för att öka andelen utrikesfödda chefer genomförs enligt plan och kommer fortsätta kommande år. Detta gäller även jämställdhets- och mångfaldsplanen.

Bedömningen är att målet har uppnåtts helt genom de insatser som genomförts under året. Att arbeta för att verksamheterna ska präglas av mångfald, jämställdhet och jämlikhet samt är fria från diskriminering är ett ständigt pågående arbete. Organisationen behöver se till att värdegrunden hålls levande oavsett personalrörlighet.

Nämndmål:

Kvinnor och män har lika goda möjligheter att ta del av verksamheter och insatser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden arbetar aktivt för att erbjuda en verksamhet som är jämställd och jämlik. Brukare och klienter har samma förutsättningar oaktat etnisk tillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck, ålder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Insatser från socialtjänsten ökar individens möjligheter att leva ett självständigt liv. Föräldrar bemöts jämställt oavsett vem man är eller hur man lever.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndsområdets resultat i mätningar avseende hälsa, uppväxtvillkor, utbildning, arbete, försörjning, boende, demokrati och trygghet närmar sig stadens resultat.

Analys

Nämnden uppfyller målet kvinnor och män har lika goda möjligheter att ta del av verksamheter och insatser genom bland annat användandet av bedömningsinstrument och utredningsverktyg som ASI, DUR, FIA, Initial bedömning som skapar goda förutsättningar för könsneutrala utredningar. Instrumenten säkerställer att samma frågor ställs till alla personer oavsett kön. Inom äldreomsorgen görs ärendedragningarna könsneutrala för att säkerställa lika möjligheter att ta del av verksamheten. I arbetet som riktar sig till barn och deras vårdnadshavare ges mammor och pappor samma möjlighet att delta i utredning och stöd för sin föräldraförmåga. Utifrån ett normkritiskt förhållningssätt synliggörs normtypiska föreställningar och förväntningar på föräldrarollen.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Analysera arbetsmarkandsinsatsen OSA utifrån ett normkritiskt perspektiv och säkerställa att den beviljas jämställt	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Under året har en kartläggning genomförts i syfte att analysera verksamheten utifrån ett normkritiskt perspektiv. Av de 27 personer som under året haft OSA-anställning är 6 kvinnor (22 procent). Samtliga kvinnor som varit aktuella för insatsen har erhållit OSA-anställning.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor” genom att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Bedömningen är att arbetsmiljön är hållbar och hälsosam samt främjar samarbete, effektivitet och verksamhetsutveckling. För att minimera riskfaktorer i arbetsmiljön och säkerställa en god arbetsmiljö samt förebygga sjukfrånvaro finns en fastställd arbetsmiljökalendar. I denna finns styrda aktiviteter för arbetsplatsträffar, samverkansgrupper och förvaltningsgrupp som ger struktur och systematik i arbetsmiljöarbetet. Under 2016 har fokus varit gemensamma förhållningssätt och kränkande särbehandling. Arbetsmiljökalendar under året utvärderats och reviderats i samverkan med chefer och fackliga företrädare.

Under året har arbete med att ta fram en lokal handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare inom myndighetsutövning påbörjats. Som ett led i det görs kontinuerliga mätningar av den upplevda arbetsbelastningen hos dessa grupper. Organisation med styrgrupp och facklig referensgrupp finns på plats. Arbetet kommer att fortsätta under 2017. Vidare har förvaltningen erbjudit diverse friskvårdssatsningar under året som löparträning, yoga och viktväktarna.

Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppnåtts helt. Aktivt arbete har skett för att minska den korta sjukfrånvaron varpå förvaltningen har lägre sjukfrånvaro än genomsnittet i staden. Trots detta uppnås inte målvärdena på dessa indikatorer. Under 2017 kommer ytterligare en HR-strateg att anställas för att fokusera på arbetet med att minska långtidssjukfrånvaron speciellt med inriktning på förskolan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Aktivt Medskapandeindex				82	82	83	2016
Analys Medarbetarundersökningen har inte genomförts 2016 varpå nämnden lämnar indikatorn utan utfall.							
 Index Bra arbetsgivare						fastställs 2016	2016
Analys Medarbetarundersökningen har inte genomförts 2016 varpå nämnden lämnar indikatorn utan utfall.							
 Index Psykosocial arbetsmiljö						fastställs 2016	2016
Analys Medarbetarundersökningen har inte genomförts 2016 varpå nämnden lämnar indikatorn utan utfall.							
 Sjukfrånvaro	8,1 %	3,7 %	8,7 %	7,9 %	7,8 %	tas fram av nämnden	VB 2016
Analys Sjukfrånvaro 8,1 procent innebär en försämring sedan föregående år. Arbetet med ohälsotalen ger effekt men långtidssjukfrånvaron utgör fortfarande en utmaning som kräver fortsatta insatser. Trenden av en ökad sjukfrånvaro syns i hela riket.							
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2 %	1,9 %	2,1 %	1,84 %	1,85 %	tas fram av nämnden	VB 2016
Analys Korttidssjukfrånvaro 2 procent innebär en mindre försämring sedan föregående år. Arbetet med ohälsotalen ger effekt men trend med en ökad sjukfrånvaro syns i hela riket.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Lokaler och arbetsverktyg har setts över för att möjliggöra anställning för personer med funktionsnedsättning. Nämnden har under året anställt personer med funktionsnedsättning.				
	 Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Utförelsenheten har under året arbetat aktivt med olika åtgärder för att höja personalkontinuiteten för den enskilde brukaren. Kontaktmanaskap, arbete med att sänka sjukfrånvaron samt se över arbetsscheman för att därigenom minimera användandet av vikarier är exempel på åtgärder som vidtagits.				

Nämndmål:

Arbetsmiljön är hållbar och hälsosam samt främjar samarbete, effektivitet och verksamhetsutveckling

● Uppfylls helt

Beskrivning

Verksamheterna arbetar med verksamhetsplanering genom delaktighet och dialog där medarbetare ges möjlighet att planera och ta ansvar för sina arbetsuppgifter och sin arbetssituation. Medarbetarna medverkar i att sätta mål för verksamhetens organisatoriska och sociala arbetsmiljö, för att främja hälsa och för att öka organisationens förmåga att motverka ohälsa. En förutsättning är att alla känner trygghet i arbetsgruppen och att forum där möjlighet att uttrycka åsikter finns.

Alla medarbetare engagerar sig i det psykosociala och det fysiska arbetsmiljöarbetet och har förutsättningar att samverka i dessa frågor. Chefer inom förvaltningen har ett särskilt ansvar för en god arbetsmiljö som präglas av öppenhet och respekt och medarbetarnas delaktighet. Förvaltningens chefer har en god kompetens inom området arbetsmiljö och arbetar aktivt med det förebyggande, främjande samt rehabiliterande hälsoarbetet. Det systematiska arbetsmiljöarbetet drivs genom samverkan med fackliga organisationer samt alla medarbetare.

Förväntat resultat

Hållbara, hälsosamma och effektiva arbetsplatser. Sjukfrånvaron minskar. Personaltätthetens betydelse för kvalitet och arbetsmiljö beaktas inom förvaltningens verksamheter. Förvaltningen strävar efter att friskvårdsförmåner ska vara likvärdiga och jämställda och främja hälsa och kontinuitet i verksamheterna.

Analys

Nämnden bedömer att arbetsmiljön är hållbar och hälsosam samt främjar samarbete, effektivitet och verksamhetsutveckling.

Arbetet för att stödja friskfaktorer handlar om att skapa förutsättningar för medarbetarna att kunna ta ansvar för sin egen hälsa samt att vara delaktiga i verksamhetsplaneringen. Det hälsofrämjande arbetet erbjuder stöd utifrån individuella behov. Samtliga av hälsans olika dimensioner omfattas.

Det övergripande arbetet innefattar bland annat tydliga roller och förväntningar kopplat till uppdraget genom struktur för delaktighet i verksamhetsplanering och medarbetaråtaganden utifrån verksamhetens mål. I samband med formulering av medarbetaråtaganden har även individuella kompetensplaner upprättats. En möjlighet att påverka sin egen arbetssituation genom olika forum, exempelvis pedagogiska möten, kvalitetsgrupper och miljögrupper. Detta har bidragit till engagemang och gemenskap. Arbetsplatsträffar har genomförts på alla enheter. Arbetsmiljöfrågorna, såväl fysisk som organisatorisk och social arbetsmiljö, är stående punkter på arbetsplatsträffarna.

Under 2016 startade förvaltningen ett medarbetarprogram som innebär en stor satsning på utveckling av medarbetarskap. Satsningen fortsätter under 2017.Handledning erbjuds

kontinuerligt i arbetsgrupper som arbetar nära brukare och klienter. Detta bedöms förebygga stress och främja kompetensutveckling genom ett ömsesidigt lärande inom arbetsgruppen. På vissa enheter erbjuds reflektionstid inom arbetsgruppen vid arbetsdagens slut, i syfte att avlasta och stödja medarbetarna.

Arbetet med att minimera riskfaktorer i arbetsmiljön och säkerställa en god arbetsmiljö samt förebygga sjukfrånvaro har sin utgångspunkt i förvaltningens arbetsmiljökalendar. Där finns styrda aktiviteter för arbetsplatsträffar, samverkansgrupper och förvaltningsgrupp. Detta ger struktur och systematik i arbetet. Nya chefer får utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete samt hur proaktivt arbete inom området bedrivs inom förvaltningen. Arbetsmiljöarbetet sker i dialog mellan chef, medarbetare och skyddsombud. Samtliga enheter har utifrån sina förutsättningar satt mål och ordnat aktiviteter med fokus på hälsosamma och hållbara arbetsplatser.

Under året har verksamheterna mött utmaningar i form av hög personalomsättning och hot och våldsincidenter. Hög personalomsättning kan i sig utgöra en arbetsmiljörisk, varför detta varit en prioriterad fråga. Förebyggande åtgärder har vidtagits, exempelvis utökad stöd för introduktion av nyanställda genom samordnarfunktioner men också genom särskilt utformad handlingsplan för att ha kapacitet att täcka upp vid vakanser.

Arbetet med sjukfrånvaron har prioriterats i förvaltningen och har omfattat såväl förebyggande som främjande och rehabiliterande insatser. Stadens rehabiliteringsprocess följs. Sjukfrånvarostatistik och rehabiliteringsplaner följs upp månatligen av respektive enhetschef tillsammans med HR. Arbetsätten har gett resultat på framförallt korttidssjukfrånvaron. För att möta utmaningen med en ökande långtidssjukfrånvaro har rekrytering av ytterligare en HR-strateg påbörjats.

Bedömningen är att förvaltningen uppnår målet att arbetsmiljön är hållbar och hälsosam samt främjar samarbete, effektivitet och verksamhetsutveckling. Detta utifrån de förvaltningsövergripande insatserna som har genomförts under året samt det systematiska arbetsmiljöarbetet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Undersöka möjligheten att genomföra pilotprojekt med sex timmars arbetsdag för personer anställda dagtid inom hemtjänsten.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Möjligheten att genomföra ett pilotprojekt har undersökts och kan inte genomföras på grund av gällande kollektivavtal.				

Nämndmål:

Medarbetare och chefer har rätt kompetens för uppdraget

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att fullfölja sitt uppdrag och möta medborgarnas behov har förvaltningen medarbetare och chefer som kan, vill och får förutsättningar att bidra till verksamhetens resultat och utveckling. Den personliga drivkraften och engagemang för uppgiften har stor betydelse. För

att kunna bidra behövs uppdaterad, relevant kompetens för uppdraget. Förvaltningen ger förutsättningar för medarbetare och chefer att uppdatera sin kompetens kopplat till uppdraget. Genom delaktighet och involvering ökar engagemang och förutsättningar för att bidra till verksamhetens resultat och utveckling. Rekrytering och utbildningsinsatser planeras utifrån en treårig personal- och kompetensförsörjningsplan som uppdateras årligen.

Förvaltningens chefer säkerställer att rekrytera personer med kompetens som matchar verksamhetens behov. För att kunna omsätta sin kompetens i praktiken behöver nyanställda en gedigen introduktion och vid behov stöd i form av handledning och mentorskap. Förvaltningen har ett strategiskt och likriktat sätt att arbeta med personal- och kompetensförsörjning. Förvaltningens chefer diskuterar kompetens kopplat till uppdrag i medarbetarsamtalet och alla medarbetare har en kompetensutvecklingsplan.

Förväntat resultat

Medarbetare och chefer med kompetens för sitt uppdrag, bedriver en effektiv verksamhet. Kvaliteten och kontinuiteten i verksamheten säkras.

Analys

Förvaltningen har under året arbetat aktivt för att medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens för uppdraget genom kompetensutveckling och kompetensbaserad rekrytering. Kompetensutveckling har planerats och genomförts utifrån verksamhetsplaner och medarbetarsamtal. Alla medarbetare tar ett ansvar för sin kompetensutveckling.

Förvaltningen har startat en satsning om medarbetarskap och erbjuder månadsanställda medarbetare ett medarbetarprogram motsvarande det ledarskapsprogram förvaltningens chefer tidigare erbjudits. Utbildningsinsatsen fortlöper minst till och med 2017. Nyanställda medarbetare erbjuds en förvaltningsövergripande introduktionsdag som anordnas halvårsvis. Nyanställda erbjuds verksamhets specifika introduktionsprogram och nyanställda chefer en specifik chefsintroduktion. Medarbetare ges goda möjligheter till kompetensutveckling exempelvis flerspråkighet inom förskolan och social dokumentation inom äldre- och funktionsnedsättning. Under året har även utbildningar i mångfald och mänskliga rättigheter har genomförts. Cheferna arbetar enligt kompetensbaserad rekryteringsmetodik. Chefer erbjuds löpande utbildning i metodiken.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen” genom att alla människor som kommit i kontakt med förvaltningens verksamheter har bemötts med respekt utifrån allas lika värde och rättigheter. Utifrån barnkonventionens intentioner har verksamheterna arbetat med ett tydligt

barnperspektiv. Inom enheten Ekonomiskt bistånd har ett arbete skett med att i större utsträckning integrera barnperspektivet i verksamhetens arbete. Inom myndighetsutövning för barn involveras i utredning och beslut samt insatser.

Mångfaldsarbete har pågått på stadsdelens förskolor, de har haft olika fokusområden som bemötande, värdegrundsdiskussioner och normkritik. På två av enheter har förskolechefer och medarbetare påbörjat utbildningen "motverka rasism i förskola och skola" 7,5 poäng på Stockholms universitet. Chefer har utbildats i barnkonventionen. Förskolorna har arbetat aktivt med barns inkludering och inflytande.

Verksamhetsområdets mål har uppnåtts helt under 2016. Bedömningen baseras på att majoriteten av indikatorerna uppnåtts helt samt att även underliggande nämndmål uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	95 %				97 %	Öka	2016
Analys På frågan om de upplevt diskriminering i kontakt med verksamheten har 1 procent svarat ja, 95 procent svarat nej och 4 procent att de inte vill svara. Detta resultat har försämrats med en procentenhet från 2015 och ligger på samma resultatet som för staden totalt.							
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	86 %				86 %	Öka	2016
Analys Ny indikator. Eftersom det är första gången indikatorn mäts är resultatet utgångsvärde. Frågan har ställts till personer med insatserna daglig verksamhet, gruppboende och korttidsvistelse i kommunal och privat regi. Resultat könsuppdelat: kvinnor 81 procent och män 90 procent som inte upplever sig ha blivit diskriminerad i sitt boende.							
  Andel brukare inom social-psykiatri som inte upplever diskriminering	88 %				88 %	Öka	2016
Analys Ny indikator. Eftersom det är första gången indikatorn mäts är resultatet utgångsvärde.							
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	96 %				96 %	Öka	2016
Analys Ny indikator. Eftersom det är första gången indikatorn mäts är resultatet utgångsvärde.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Förvaltningens fritidsledare erbjöds kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter. Kompetensutvecklingen genomfördes både internt inom förvaltningen samt via Rädda Barnen och Fritidsforum.				
	 Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet.	2016-01-01	2016-12-31	
	 Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31	
	 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31	
	 Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Verksamheter och insatser lever upp till mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter verkar i enlighet med de mänskliga rättigheterna så att de stärker och ökar individens förmåga att leva ett självständigt liv. Mänskliga rättigheter berör frågor som jämställdhet, normkritik, antirasism, icke-diskriminering och tillgänglighet. När alla bidrar till samhällets utveckling och välfärd måste alla kunna identifiera sig med samhället och dess

verksamheter. För nämnden innebär detta bland annat att ett normkritiskt förhållningssätt i all verksamhetsutveckling skapar verksamheter som har legitimitet hos alla.

Medborgarna i stadsdelen har lika möjligheter till god service och insatser av god kvalitet oavsett könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Papperslösa får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Förväntat resultat

Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter upplever att de bemöts med respekt utifrån att de är lika i värde och har lika rättigheter till ett självständigt liv.

Analys

Förvaltningen deltar i en arbetsgrupp centralt i staden för att implementera arbetsmetoder att få med barnens röst i utredningar om ekonomiskt bistånd. I ärenden om ekonomiskt bistånd säkerställs att barnkonventionens intentioner följs i utredningar och beslut där barn är berörda och att dessa överväganden dokumenteras. Uppföljning och utveckling av arbetet med BBIC och Signs of Safety sker kontinuerligt för att säkerställa att barnen synliggörs och involveras under utredningen och i insatser. I insatser riktade till vuxna säkerställs barnperspektivet genom att det bland annat finns goda rutiner för informationsöverföring om oro för barn.

Förskolorna reviderar och upprättar årligen sina likabehandlingsplaner. Vissa enheter redovisar även barn- och föräldrars inkludering i detta arbete. Personalen lägger stor vikt vid reflektion och beskriver en ökad medvetenhet om hur betydelsefullt det egna förhållningssättet är i förhållande till det resultat de uppnår i barngrupperna. Resultatet i förskoleundersökningen bekräftar det arbetet då 91 procent av föräldrarna uppger att personalen på förskolan bemöter barnet på ett respektfullt sätt, en ökning med två procentenheter sedan 2015.

Utifrån Skolinspektionens tillsyn i maj identifierades arbetet med rutiner för kränkande behandling som bristfälligt. Förvaltningen har rutiner för arbetet mot kränkande behandling dock var dessa inte kända i hela förskoleverksamheten. Inspektionen visade även på att det fanns ett behov av kunskapsförjupning inom området.

Åtgärder som genomförts under hösten är förtydligande av rutin för Likabehandlingsplan/Plan mot kränkande behandling och informationsmöte med Barn och Elevombudsmannen för förskolans ledningssystem om aktuell lagstiftning samt genomgång för alla medarbetare på arbetsplatsträffar.

Skolinspektionens uppföljning har bedömt att huvudmannen vidtagit adekvata åtgärder för att avhjälpa bristen och därmed avslutas. För att utveckla det förebyggande arbetet kommer antalet anmälningar att följas upp i tertiäl 2 och verksamhetsberättelsen. Uppföljning utav enheternas arbete med likabehandlingsplaner och förebyggande arbete följs upp i nämndens årliga kvalitetsredovisning. Under 2016 har fyra anmälningar om kränkande behandling inom förskolan inkommit till huvudmannen. Anmälningarna har utretts enligt riktlinjerna och åtgärder har vidtagits vid behov. När uppföljning av anmälningar systematiseras främjas det förebyggande arbetet. Utifrån de inkomna anmälningarna fördjupas arbetet med förhållningssätt och bemötande inom verksamheten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen” har uppnås genom att tillämpa barnkonventionen.

Nämnden har genomfört olika insatser för att rikta särskilt fokus på flickor. Den nya fritidsgården i Hjulsta har en tjejprofil som innebär särskilda avsatta tider för flickor. De nya möteslokalerna skapar möjlighet för unga och flickor att träffas kring sina egna intressen och utmaningar. I samverkan med Rädda Barnen, ABF och stadsledningskontoret har ett särskilt riktat projekt påbörjats för att erbjuda unga flickor och pojkar en cirkelutbildning om mänskliga rättigheter.

Målet för verksamhetsområdet bedöms att uppnås under 2016.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31	
	 Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Barn i förskolan har lika möjligheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn är inkluderade och har möjlighet att uppleva den tillfredsställelse det ger att göra framsteg och att få vara en tillgång i gruppen. Förskolorna har ett barnrättsperspektiv och upptäcker tidigt barns olika förmågor och behov för att ge stöd. Utforskande förhållningssätt och stark självkänsla grundläggs.

Förväntat resultat

Barn är, utifrån sina egna förutsättningar, inkluderade.

Analys

Arbetet med att öka barns inkludering och möjlighet till inflytande pågår ständigt. Genom det systematiska kvalitetsarbetet, mål- och resultatstyrning (MoRs), uppmärksammas barn inkludering i läroprocesserna. För att säkerställa alla barns inkludering har 90 medarbetare i förskolan fått kompetensutveckling i tecken som stöd. Detta ger en god interaktion mellan barn, personal och föräldrar. 75 pedagoger har deltagit i utbildningar kring neuropsykiatriska tillstånd. Förskolans stödteam, där förskolepsykolog och tal - specialpedagog ingår, har genomfört konsultationer och handledning till förskolans personal. Förskolornas pedagogiska miljöer skapas utifrån barnens behov, intressen och önskemål.

Enheter upplever en skillnad hos yngre och äldre barn vad gäller deras inflytande över verksamheten. De äldsta barnen har bättre förutsättningar för inflytande. En av orsakerna kan vara att de yngsta barnen saknar ett verbalt språk och enheterna behöver hitta andra former och strategier för att ge de yngsta barnen mer inflytande.

Nämnden bedömer att arbetssätt och kompetenssatsningar som genomförts bidrar till att inkludera barn och skapa lika möjligheter.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Informationsöverföring till skolan, om stödinsatser för barn i behov, förenklas för att främja tidiga insatser i skolan.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Nämnden lever upp till FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barnkonventionens intentioner uttrycker ett förhållningssätt till barn som sätter barnet i fokus vid beslut eller åtgärder som berör ett enskilt barn eller en grupp barn. Nämnden arbetar aktivt för att alla barn och ungdomar har jämlika uppväxtvillkor. Utgångspunkten är att alla ska ha lika goda möjligheter oavsett förutsättningar. Alla tillämpliga delar av Barnkonventionen genomsyrar all verksamhet som berör barn direkt eller indirekt. Barn har kännedom om sina rättigheter. Det finns ett tydligt barnperspektiv inom socialtjänsten i alla insatser och utredningar där barn berörs oavsett om utredning eller insatsen avser barnet eller den vuxne. Barn har rätt till en aktiv och meningsfull fritid. I ansökningar om ekonomiskt bistånd beaktas därför barns behov av fritidsaktiviteter som inte rymms inom riksnormen. Samverkan mellan socialtjänsten och förskolan är god så att barn som misstänks fara illa uppmärksammas tidigt och ändamålsenliga insatser sätts in. Insatser som skapar förtroende hos familjen blir verkningsfulla.

Förväntat resultat

Varje barn får sina rättigheter tillgodosedda.

Analys

Inom socialtjänsten och skolhälsovården får barn kännedom om sina rättigheter och får möjlighet att medverka vid beslut som rör den egna personen. Evidensbaserade metoder används för att säkra att barnets röst hörs i utredningar samt beaktas vid val av insatser. Metoder och verktyg som uppmuntrar barns delaktighet används inom myndighets och öppenvårdsinsatserna. I handläggning av ekonomiskt bistånd använder man stödmaterialet "barnperspektiv" för att synliggöra barnen i besöken, bedömningarna och besluten. Barn till missbrukare uppmärksammas och erbjuds stödgrupper.

Förskolorna har arbetat med FN:s barnkonvention. Resultatet är att barnen är mer medvetna om sina rättigheter och skyldigheter, barnen har stärkts i sin identitet och arbetet har skapat en nyfikenhet på våra olikheter. En enhet har haft workshop med vårdnadhavarna för att visa sitt arbete med barnkonventionen. De har lyft in konventionen i det dagliga arbetet för att synliggöra den. Förskolornas planer mot kränkande behandling bygger på FN:s barnkonvention. Förskolan samverkar med socialtjänsten så att barn som misstänks fara illa uppmärksammas tidigt och ändamålsenliga insatser kan sättas in.

Nämnden bedömer att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts under 2016.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Barn och ungdomar vet var de ska vända sig när de har klagomål om vård, insatser eller placeringar.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet "Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld" genom att under året öka insatserna mot diskriminering. Vidare har nämnden arbetat förebyggande mot våld i nära relationer, sexuellt våld och hatbrott. Individer som lever i våld i nära relation har genom arbetsgruppen relationsvåldsteamet tillgång till insatser av god kvalitet och professionellt bemötande. Barn som utsatts för eller bevittnat våld har uppmärksammas och prioriteras.

Nämnden bedömer målet för verksamhetsområdet som uppnått under 2016. Bedömningen grundar sig på att samtliga indikatorer och nämndmål har uppnåtts helt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten 	177 st			126 st	100 st	tas fram av nämnden	2016
Analys Fler medborgare kommer i kontakt med relationsvårdsteamet. Under 2016 var 177 personer kända för relationsvårdsteamet, varav majoriteten 117 uppmärksammats av andra enheter inom nämnden samt andra myndigheter och organisationer som relationsvårdsteamet samverkar med. Samma siffra uppskattas till fler än 60 men mindre än 100 personer under 2015. Tyvärr saknas könsuppdelad statistik.							

Nämndmål:

Ingen behöver leva i en relation där individen utsätts för våld

 Uppfylls helt

Beskrivning

I alla möten med socialtjänsten finns beredskap att fånga upp en våldsutsatt persons behov. Kunskapen om genus, normkritik och antirasism är hög och medvetenheten om våldets uttryck och konsekvenser är stor. Medarbetare inom Individ och familj är välutbildade om genus, hbtq, normkritik och antirasism.

Den som söker hjälp får ett professionellt bemötande. Den som är utsatt för våld i nära relation har tillgång till insatser av god kvalitet som är anpassade efter den enskildes behov. Barn som lever med våld i nära relation får sina behov tillgodosedda. Barnets situation följs upp kontinuerligt särskilt vad gäller boendeförhållanden, tillgång till förskola/skola och hälso- och sjukvård. Den som brukar våld mot personer i en nära relation har tillgång till insatser av god kvalitet. Samarbetet med kvinnojourer stärks och utvecklas.

Förväntat resultat

Socialtjänsten erbjuder fler våldsutsatta stöd och hjälp.

Analys

Personer som lever i våld i nära relation har genom arbetsgruppen relationsvårdsteamet tillgång till insatser av god kvalitet och professionellt bemötande. Under 2016 har andelen medborgare som kommit i kontakt med relationsvårdsteamet ökat främst genom informationsspridning, kunskapsökning och samverkan inom nämnden. 177 medborgare har varit i kontakt med relationsvårdsteamet rörande våld i partnerrelation samt våld där föräldrar, syskon, vuxna barn eller annan släkting är våldsutövare. Under 2017 fortsätter arbetet med att vidareutveckla arbetssätt rörande våld i nära relation för personer med högre sårbarhetsfaktorer som äldre över 65år, funktionsnedsatta, hbtq-personer samt de som lever med hedersrelaterat våld och förtryck.

Barn som utsatts för eller bevittnat våld har uppmärksammats och utretts av barn och ungdom. Våldsutsatta barn och ungdomar har prioriterats i insatser som behandlingsstödet Tryggare

barn hos familjestödsenheten. Risk- och skyddsbedömningar görs genom metoden Signs of Safety. Efter ett studiebesök i Amsterdam har ett systemiskt förhållningssätt börjat användas inom familjestödsenheten och kommer att fortsätta att utvecklas. Relationsvåldsteamet har beviljats projektmedel och kommer att undersöka arbetsmetoder och insatser riktade till våldsutövare. Under 2017 kommer arbetet fortsätta med att säkerställa att våld i nära relation uppmärksammas inom nämndens samtliga verksamheter.

Antalet medborgare i kontakt med relationsvåldsteamet ökar stadigt varför målet har bedöms ha uppnåtts under året.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utveckla arbetet med våld i nära relationer.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Under 2016 har arbetet utvecklats främst i syfte att sprida information, öka kunskapen och samverkan inom nämnden.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ”Stockholm är en tillgänglig stad för alla” genom att aktivt arbeta för alla invånares rätt till delaktighet och tillgänglighet. Medarbetare har utbildats i frågor om bemötande, likvärdighet och mångfald.

Metoder har utvecklats för att förenkla för brukare att svara på den årliga brukarundersökningen. Genom detta har svarsfrekvensen höjts och därmed resultatens säkerhet. Generellt sätt så har brukare som svarat själva angett en högre grad av nöjdhet än när de fått hjälp eller anhöriga svarat. Handlingsplaner har upprättats över de områden i brukarundersökningen där resultatet varit mindre bra. Området som fått lägst resultat av de indikatorer som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelsen är "Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar". Där har 59 procent svarat positivt på frågan.

Stockholms stads bemötandeguide och program för delaktighet har tillämpats i verksamheterna. Medborgare har blivit väl bemötta i kontakt med medarbetare (85 procent svarar positivt). Utredning av behov och utförandet av insatser präglas av delaktighet och inflytande för den enskilde. Andelen som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av sin genomförandeplan är 84 procent.

Den sammantagna nöjdheten för personer med funktionsnedsättning LSS gruppboende är hög 94 procent respektive 93 procent som är upplevelsen av trygghet. Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad samt nöjda brukare inom LSS-boende har båda ökat med hela 14 procentenheter jämfört med 2015.

Årsmålen för tre av nio indikatorer uppnås och målet bedöms vara delvis uppnått.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	86 %	84 %	87 %	90 %	88 %	2016
Analys Årsmålet inte uppnått och utfallet har försämrats med två procentenheter jämfört med 2015. Utgår från stadens brukarundersökning. Viktat resultat för insatserna gruppboende, daglig verksamhet, korttidsboende och barnboende. Resultatet omfattar både egen regi och privata utförare.							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	71 %	77 %	63 %	75 %	79 %	76 %	2016
Analys Årsmålet inte uppnått och utfallet har försämrats med 4 procentenheter jämfört med 2015. Utgår från stadens brukarundersökning för gruppboende. Resultatet omfattar både egen regi och privata utförare.							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	59 %	58 %	60 %	63 %	63 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Årsmålet inte uppnått och utfallet minskar med 4 procentenheter jämfört med 2015.							
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	84 %	85 %	81 %		80 %	Fastställs 2016	2016
Analys Ny indikator för året. Årsmålet uppnått.							
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	91 %	87 %	74 %	75 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Årsmålet är uppnått med god marginal och utfallet ökar med hela 14 procentenheter.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	85 %	98 %	94 %	94 %	90 %	2016
Analys Årsmålet är inte helt uppnått och utfallet minskar en procentenhet från 2015.							
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	78 %	89 %	84 %	89 %	89 %	2016
Analys Årsmålet inte helt uppnått och utfallet minskar en procentenhet från 2015.							
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	75 %			90 %	90 %	89 %	2016
Analys Försämrat resultat från 2015. Spånga -Tensta har ingen korttidsverksamhet i egen regi. Resultat finns inte att tillgå gällande utfall kvinnor och män.							
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	94 %	100 %	84 %	80 %	89 %	89 %	2016
Analys Årsmålet uppnått och utfallet ökat med hela 14 procentenheter från 2015.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Vid behov av förbättringar/förändringar av de lokaler och gemensamma utomhusytor som stadsdelen ansvarar för sker samråd med parkingenjör och lokalstrateg.			
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen avvaktar vidare direktiv från äldrenämnden och socialnämnden.			

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning får insatser av god kvalitet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Stödet till personer med funktionsnedsättning är av god kvalitet och biståndsbedömningen är likvärdig över staden. Verksamheten är grundad på respekt för den enskildes rätt till självbestämmande, inflytande och integritet. Målsättning är att insatserna tillgodoser den enskildes individuella behov utifrån helhetssyn. Ökad självständighet uppnås.

Möjligheten till sysselsättning för personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning förbättras. Fokus ska vara sysselsättning som utgår från den enskildes individuella behov. Fortsatt prioritet på boendefrågorna och boendestödsinsatserna. Stadens handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri utgör grunden för vad som behöver genomföras för att säkerställa en positiv utveckling av socialpsykiatri. Av central betydelse är insatser som motverkar psykosocial ohälsa.

Kvalitetsfaktorer som bland annat kompetens, bemanning och kontinuitet följs upp. Kompetens kring bemötandefrågor ur ett intersektionellt perspektiv (förståelse för hur olika normer samverkar) är centralt för att kunna ge ett bra stöd. Frågorna utvecklas och sprids i organisationen.

Förväntat resultat

Utifrån helhetssyn får personer med funktionsnedsättning sina individuella behov och önskemål tillgodosedda. Den enskildes självständighet ökar. Alla som har boende med särskild service har individanpassade aktiviteter.

Analys

Verksamheterna har arbetat hälsofrämjande. Brukare inom daglig verksamhet och sysselsättning har haft möjlighet att utöva fysisk aktivitet utifrån eget intresse och förutsättning. Detta har resulterat i att samtliga brukare har friskvårdstimme och deltar i någon form av fysisk aktivitet varje vecka. Under perioden har även en idrottsdag med syfte att inspirera till olika idrottsaktiviteter genomförts.

Den så kallade "delaktighetsslingan" är en arbetsmetod som tillämpats för att ta reda på om brukare inom daglig verksamhet och sysselsättning får möjlighet att uttrycka sina åsikter och ha inflytande.

Beställarenheten har gett information på ett sådant sätt att den enskildes förväntningar överensstämmer med beslutets verkställighet. Samordnad individuell plan, SIP, har upprättats när flera huvudmän ansvarar för insatser och behov av samordning finns.

Under perioden har ett arbete med temat mångfald genomförts vilket kan bidra till en ökad medvetenhet om inkludering och mångfald. Arbetet har omfattat alla anställda inom avdelningen. Verksamheterna har utsett mångfaldsombud som går igenom arbetssätt på sina enheter och föreläsningar har anordnats i ämnet. Ett arbete har även påbörjats gällande kunskapsutveckling om hbtq. Avdelningens samtliga medarbetare deltog i en temadag i ämnet

under hösten.

För att kunna möta kommande behov och vägleda brukare i digital teknik har avdelningens medarbetare deltagit i kompetensutveckling inom EU-projektet "DigIT".

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning har inflytande och är delaktiga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Personer som har insatser för funktionsnedsatta har inflytande och är delaktiga. Att öka delaktighet och inflytande är prioriterat i verksamheterna. Kunskap och metoder för att delaktigheten i handläggningen och genomförandet av insatser vidareutvecklas. Personer som har insatser för funktionsnedsatta har förutsättningar att ha ett direkt inflytande i planeringen och i genomförandet av insatsen. Brukarens inflytande ökar. Fortsatt utvecklingsarbetet med att stärka barnperspektivet i handläggningen för barn med funktionsnedsättning. Metoder kring brukarundersökningar vidareutvecklas, så att fler personer med funktionsnedsättning kommer till tals.

Förväntat resultat

Personer med funktionsnedsättning och deras företrädare har inflytande och är delaktiga i handläggningen och i genomförandet av insatsen. Personer som har insatser för funktionsnedsatta har en aktuell genomförandeplan för beviljade insatser och den löpande sociala dokumentationen är tillräcklig, väsentlig och korrekt.

Analys

Biståndshandläggarnas utredningsinstrument DUR har säkerställt barnperspektivet och ökat den enskildes möjlighet till inflytande och delaktighet under utredningsprocessen. Handläggare har informerat om processen samt erbjudit opartiskt stöd vid val av utförare. Beviljade insatser har följts upp årligen.

Brukarna har stort inflytande över insatsernas genomförande. Genomförandeplaner har upprättats och följs upp minst en gång per år tillsammans med brukaren, stödperson och legal ställföreträdare. Uppföljning har gjorts för att säkra att genomförandeplanerna är upprättade, aktuella och uppfyller kraven på innehåll samt att den sociala dokumentationen är tillräcklig, väsentlig och korrekt. Kontrollerna visade att genomförandeplanerna uppfyllde kraven men när det gäller den sociala dokumentationen så fanns det fortfarande brister i omfattning och möjligheten att följa händelser av vikt.

Delaktighetsmodellen har använts för att ge brukarna möjlighet att påverka verksamhetens innehåll. Brukarnas inflytande över genomförandeplanen följs upp på teammöten. Olika forum finns för att säkerställa brukarnas möjlighet till delaktighet såsom boråd och brukarråd samt husmöten.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Deltagarna i daglig verksamhet ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnden samarbetar med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete	2016-01-01	2016-12-31	
Analys				
Daglig verksamhet i egen regi samarbetar med arbetsförmedlingen och praktikcentrum.				

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning har tillgänglig miljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Enkelt avhjälpna hinder ska tas bort, för att öka den fysiska tillgängligheten. I tillgänglighetsbegreppet ingår fler omgivningsfaktorer än den fysiska som kan orsaka hinder i den omgivning som brukaren lever och verkar i. Det handlar om sociala och attitydsmässiga faktorer såsom att bli bemött med kunskap och respekt. Funktionshindersrådets roll ska stärkas och de ska tidigt engageras i planprocessen (bostäder) för att påverka beslut från början. Att kommunicera med staden eller utnyttja e-tjänster ska vara lika god som hos övriga medborgare. Personer med funktionsnedsättningar ska på ett enkelt sätt kunna kommunicera med Stockholms stad. Stadens webbplats ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Förväntat resultat

Målen i programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning uppnås. Personer med funktionsnedsättning kan enkelt kommunicera med Stockholms stad.

Analys

Målet bedöms i sin helhet vara uppnått. De sju målen i stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning uppnås till största del. Verksamheterna har använt delaktighetsmodellen samt har haft olika forum för att säkerställa brukarnas delaktighet och inflytande.

Deltagande på daglig verksamhet upp till 67 år erbjuds vid behov och önskemål.

Beställarenheten arbetar aktivt med det goda bemötandet, vilket är ett återkommande tema för handledning och metodutveckling. Brukaren har getts möjlighet till inflytande och delaktighet i utredning och val av insatser. Handläggarna har vid varje utredningstillfälle informerat muntligt och skriftligt om utbud och rådande valfrihet. Stadens aktuella informationsmaterial och information om Jämför Service har lämnats. Opartiskt stöd vid val av utförare erbjuds vid behov. I utredningen antecknas att information givits om valfrihetssystemet.

Auktoriserad tolk har använts när brukaren inte behärskar svenska språket. Alla brukare har en namngiven handläggare och alla handläggare har egna telefontider och utöver detta finns en mottagningstelefon bemannad dagligen. Information finns tillgänglig för personer med finska som modersmål.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Behovet av olika anpassade boendeformer för personer med funktionsnedsättning inventeras 1 gång per år.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden samverkar med socialförvaltningen och inväntar vidare direktiv.				
	Personer med funktionsnedsättning får tydlig information om anpassade boendeformer.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys LSS-handläggarna ger vid behov klar och tydlig information till brukare om anpassade boendeformer.				
	Personer med funktionsnedsättning får tydlig information om hur ansökan om bostadsanpassning går till.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys LSS-handläggarna ger i samband med utredning klar och tydlig information till brukare om hur ansökan om bostadsanpassning går till.				

Nämndmål:

Tillgång till förebyggande stöd finns för personer med funktionsnedsättning och deras närstående

 Uppfylls helt

Beskrivning

Informations- och stödinsatser på finska finns utifrån bestämmelserna om finska förvaltningspråket. Anhörigstödet är förebyggande, flexibelt och av god kvalitet. Förvaltningen utformar insatserna utifrån behoven hos både personer med funktionsnedsättning och närstående.

Förväntat resultat

Närstående upplever att anhörigstödet är varierat och personligt utformat. Utifrån målgruppens behov och önskemål arrangeras olika former av stöd.

Analys

Målet bedöms vara uppfyllt och att tillgång till förebyggande stöd till personer med funktionsnedsättning och deras närstående har erbjudits. Anhörigkonsumenten har bedrivit uppsökande verksamhet, informerat och erbjudit enskilda samtal med närstående per telefon, via hembesök eller på medborgarkontoret. Anhörigkonsumenten har under perioden haft vägledande samtal för att stötta närstående samt i olika sammanhang informerat om vilket

anhörigstöd som finns att tillgå.

Genom anhörigkonsulenten, olika samarbetsytor samt de utbildade anhörigombuden har en god möjlighet funnits till individuellt anpassat anhörigstöd. Information för personer med finska som modersmål har erbjudits. Aktiviteter såsom anhörigcirkel och anhörigcafé har anordnats.

I stadens brukarenkät finns ingen uppföljning av anhörigstödet. Ingen egen mätning är heller genomförd. Utifrån ovan görs ändå bedömningen att anhörigstödet utgår från målgruppens behov och att målet är uppfyllt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

◆ Uppfylls delvis

Analys

Under året har arbetsformer för att öka delaktighet, inflytande och social sammanhållning utvecklats och metoder för medborgardialoger tagits fram. Ett flertal medborgardialoger genomförts. Nämnden har utarbetat ett lokalt utvecklingsprogram (LUP) i syfte att utjämna skillnader i staden däribland öka medborgarnas inflytande och engagemang i demokrati. Förvaltningen arrangerade ett demokratitorg på Tensta marknad i detta syfte. I demokratitorgets aktiviteter deltog representanter från förvaltningen, skolor och föreningar från stadsdelsområdet och nämndens politiska partier.

Ett strategiskt demokratiarbete har påbörjats under året. Arbetet har haft fokus på att vidareutveckla samarbetet med det civila samhället för att därigenom nå personer och grupper i behov av samhällsinformation. Prioriterade grupper är förstagångsväljare och nyanlända.

Förskolan har arbetat aktivt med att, inom ramen för förskolans uppdrag, involvera vårdnadshavarna i sina barns utveckling. Inom myndighetsutövningen har arbete gjorts med transparens och delaktighet i utredning, insats och genomförande vilket skapar inflytande.

Målet för verksamhetsområdet har delvis uppnåtts under 2016. Bedömningen grundar sig på att tre indikatorer har uppnåtts delvis.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.	73 %	70 %	77 %		88 %	fastställs 2016	2016
◆ Andel brukare på stadens gruppboenden som anser att de har inflytande över det stöd de får.	73 %	83 %	63 %		88 %	fastställs 2016	2016
Analys Indikatorns resultat bygger på frågan i stadens brukarundersökning "Jag har själv varit med och planerat det stöd jag får".							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten 	82 %				80 %	82%	2016
Analys Resultatet från förskoleundersökningen visar 82 procents nöjdhet hos vårdnadshavare, en ökning med tre procentenheter sedan 2015. Stadens resultat är 80 procent.							
  Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras 	81 %	81 %	82 %		85 %	86%	2016
Analys Indikatorn ny för året. Resultatet visar att årsmålet inte nåtts. Då resultatet är en sammanställning över samtliga utförare är det svårt att dra några tydliga slutsatser. I egen regi tas handlingsplan fram för att förbättra resultat. Skillnader finns mellan enheter och åtgärder görs för att förbättra särskilt de lägre resultaten.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna initiera en satsning för att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen har under året genomfört ett flertal aktiviteter för att stärka ungas organisering.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Läs mer i bilaga 6.			

		Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga nämnder och styrelser	2016-01-01	2016-12-31
Analys Nämnden har under 2016 utarbetat ett Lokalt utvecklingsprogram (LUP) i syfte att utjämna sociala skillnader i staden. Flera medborgardialoger har genomförts.				

Nämndmål:

Demokratin stärks och medborgarna har inflytande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Ett demokratiskt hållbart samhälle bygger på rätten och möjligheten att i dialog göra sin röst hörd. Allas röst är lika viktig för stadsdelsutvecklingen oavsett hur röstlängden ser ut i stadsdelen. Med alla avses såväl enskilda medborgare som organiserade aktörer. Arbete med medborgardialog och medborgarbudget stärker möjligheten till inflytande. För att förbättra dialogen med medborgarna och öka medborgarnas förtroende för stadsdelsnämndens verksamheter är det av största vikt att stadsdelsnämnden kan flytta till ett nytt förvaltningshus i Tensta. Nämnden verkar för att påskynda detta.

Det civila rådet är en samverkansmodell mellan civila samhället och förvaltningen. Målsättning är att höja valdeltagandet i stadsdelen samt ge möjlighet för de boende att påverka sin närmiljö. Rådet stärker föreningslivets roll som dialogpart för medborgarna.

Civila rådet har inte mandat att förändra beslut som sker i stadsdelens demokratiska system men ska verka som ett forum för utbyte av erfarenheter och synpunkter kring specifika frågor. De frågor som behandlas i rådet förs vidare till förvaltningen för inspel till nästkommande nämndmöte. Civila rådet är därmed vägledande men inte styrande för verksamheten. Återkoppling till civila rådet sker genom redovisning av de diskussioner och beslut som tagits på nämnden vad gäller aktuella frågor som rådet fört vidare till nämnden. I nämndens verksamheter har brukarna stort inflytande över verksamhetens utformning och innehåll. Utredningsprocessen är transparent och brukaren är delaktig i utredning, val av insats och genomförande.

Förväntat resultat

Medborgarna upplever att de kan påverka vad som sker i stadsdelen. Den som har insatser från förvaltningen upplever att den har insyn och är delaktig. Valdeltagandet ökar.

Analys

Stadsdelsnämnden har i demokratiarbetet prioriterat mötesplatser för att öka inflytandet. Två fasta mötesplatser, Tensta träff och Spånga center, har etablerats för invånare att boka kostnadsfritt för dialog, möten och aktiviteter. Vid Tensta Marknad hölls ett större demokratitorg med aktiviteter för dialog med politiker och tjänstemän. Riktlinjer för

medborgardialoger har tagits fram och medborgarna har erbjudits utbildning den demokratiska processen. Stadsdelsnämnden har varit representerad vid marknader och event med demokratitorg med fokus på att informera och stimulera invånarna att skriva medborgarförslag. Medborgarkontoret har arbetat aktivt med att informera om hur man kan påverka sin närmiljö genom medborgarförslag. Resultatet av detta är att inkomna medborgarförslag till nämnden har ökat.

Arbete med medborgarbudget har påbörjats under 2016. Vidare pågår arbetet med att ta fram en extern kommunikationsplan. Medborgardialoger genomförs kontinuerligt inom olika verksamhetsområden.

Förskolan har arbetat aktivt med att, inom ramen för förskolans uppdrag, involvera vårdnadshavarna i sina barns utveckling. Inom myndighetsutövningen har arbete gjorts med transparens och delaktighet i utredning, insats och genomförande.

Målet bedöms ha uppnåtts helt. För att öka tillgängligheten och inflytandet för medborgarna fortsätter arbetet med ett nytt förvaltningshus i Tensta. Nämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar att påskynda denna process.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Arrangera Nationaldagsfirande i samverkan med civilsamhället	2016-01-01	2016-08-31	
	Inom ramen för demokrati uppdraget startas utbildning för föreningar med syfte att stärka demokrati och jämställdhet	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Genomfört under hösten 2016.				
	Medborgarbudget införs på försök.	2016-01-01	2016-12-31	
	Stadsdelsnämnden deltar på Tensta marknad med Demokratitorget.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Aktiviteter har genomförts.				
	Ta fram en extern kommunikationsplan.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Kommunikationsplan har utarbetats under året.				
	Tre medborgardialoger hålls i stadsdelen.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys <ANTAL> medborgardialoger har genomförts under året med både enskilda medborgare och civilsamhället.				
	Utveckla brukarmedverkan, delaktighet och dialog med barn och ungdomar. (IOF)	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Inom barn och unga och familjestödsenheten har arbete med delaktighet utarbetats genom gemensamma föräldrardialoger.				

Nämndmål:

Förskola och föräldrar/vårdnadshavare samverkar förtroendefullt för att främja barns utveckling och lärande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Föräldrar/vårdnadshavare har delaktighet och inflytande i verksamheten och erbjuds goda former för samverkan. Förskolorna är tydliga i fråga om mål och innehåll vilket ger föräldrar/vårdnadshavare möjlighet till påverkan inom ramen för de kommunala och nationella målen. Förskolan är ett stöd för familjer i deras ansvar för barnets fostran, utveckling och växande enligt förskolans uppdrag.

Förväntat resultat

Föräldrar/vårdnadshavare har ett nära och förtroendefullt samarbete med förskolan och möjlighet att påverka. Föräldrar/vårdnadshavare har kunskap om förskolans ramtider och om rätten till barnomsorg när förskolan har stängt.

Analys

Enheterna har använt sig av olika arbetssätt för att involvera vårdnadshavarna i sina verksamheter. En av enheterna har valt att bjuda in vårdnadshavare till pedagogiska diskussionsforum där de skapar möjlighet för vårdnadshavare att diskutera frågor som berör barnens vardag i förskolan. Detta ersätter enhetens föräldraråd. Detta leder till ökad gemensam syn på förskolans uppdrag och ger fler vårdnadshavare möjlighet till delaktighet och inflytande. En annan enhet har valt att använda sig av workshops med olika teman för att visa sin verksamhet. Detta arbetssätt har gjort att fler vårdnadshavare deltar vilket skapar en annan dialog och mer förståelse för det som förskolan vill förmedla, det har även skapat ett annat forum för frågor och synpunkter.

I förskoleundersökningen uppger 82 procentenheter av vårdnadshavarna att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten, en ökning med tre procentenheter sedan 2015. På frågan "jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten" är förnöjsamheten 86 procentenheter, en ökning med en procentenhet. På frågan "jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt" är förnöjsamheten 85 procentenheter, samma resultat som 2015.

Förskolan informerar vårdnadshavare om förskolans ramöppettider och om rätten till omsorg när förskolan är stängd, detta följs upp årligen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet "Offentligt upphandling utvecklar staden i hållbar riktning" uppnås genom att all upphandling utgår från stadens upphandlingspolicy och

att det ställs höga krav på att utförare och leverantörer bidrar till god kvalitet, hållbarhet och jämlikhet. Nämnden deltar i flera stadsövergripande upphandlingar. Kompetens har rekryterats i form av upphandlare. Projektet effektiva inköp har sätts. Projektet innebär att beställningar kan göra elektroniskt direkt i en inköpsmodul. Beställningen godkänns och under förutsättning att rätt mängd levereras så går betalningen direkt utan ordinarie fakturaflöde. Mål för andel elektroniska inköp har fastställts i samband med tertialrapport 2 då inköpen omfattades livsmedel. Då var nämndens utfall kring 50 procent. Dock har ytterligare leverantörer anslutits. I december förekom en felaktig lista i e-tjänstsystemet då en stor beställning skulle genomföras av lekmaterial. Detta gjorde att enheten var tvungen att ringa in ordern i stället. Procentandelen är därmed mindre än vad den borde ha varit samt jämfört med tidigare mätningar. Utöver detta görs bedömningen att målet uppnåts utifrån att nämnden förbättrat sina upphandlingar och nu i stor utsträckning handlar elektroniskt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	41 %				50 %	Tas fram av nämnden	VB 2016
Analys Mätt över tid och med December som avvikelsstörande post.							

Nämndmål:

Kvalitet, samt social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är i fokus vid upphandling

 Uppfylls helt

Beskrivning

All upphandling genomförs i enlighet med stadens upphandlingsprogram och ILO: s (FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor) kärnkonventioner respekteras. Det ställs relevanta krav på exempelvis bemanning och utbildningsnivå bland personalen när förvaltningen handlar upp verksamhet. De anställdas rättigheter värnas och utvecklas genom att sträva efter att erbjuda jobb till långtidsarbetslösa eller utbildning och praktik till studerande. Som princip ställer förvaltningen samma krav på upphandlad verksamhet som på sina egna verksamheter, exempelvis när det gäller antidiskrimineringskrav samt miljö- och klimatkrav. De krav som ställs på en huvudleverantör gäller även för underentreprenörer. Förvaltningens inköpsprocesser anpassas till stadens regler om elektroniska inköp under året.

Förväntat resultat

Kvaliteten i de upphandlade verksamheterna är god.

Analys

Målet uppfylls helt vad beträffar annonserade offentliga upphandlingar. När det gäller direktupphandlingar kan det inte överblickas i vilken utsträckning målet uppnås.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	I varje upphandling ställs frågan om produkten innehåller ämnen som ingår i EU:s kandidatlista	2016-01-01	2016-12-31	

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Förvaltningen gör bedömningen att målet är uppfyllt då nämnden presenterar ett överskott om 0,3 mnkr efter resultatöverföring. Månatliga ekonomiska avstämningar har skett på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Eventuella avvikelser från budget analyseras. Vid avvikelser tas handlingsplaner fram som följs upp efter en bestämd tid.

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Resultaträkning

Resultaträkning, mnkr	20151231	20161231	Avvikelse
Intäkter			
Försäljning, bidrag mm	-197,1	-252,1	-55,0
Summa	-197,1	-252,1	-55,0
Kostnader			
Köp av verksamhet, entreprenad mm	564,7	600,0	35,3
Personalkostnader	527,1	533,4	6,3
Lokalhyror och drift	138,9	148,9	10,0
Övriga verksamhetskostnader	40,1	51,5	11,4
Avskrivningar och finansiella kostnader	5,3	5,6	0,3
Summa	1276,1	1339,4	63,3
Totalt netto	1079,0	1087,3	26,5

Förvaltningens resultaträkning har en förändring på 26,5 mnkr jämfört med bokslut 2015. Intäkterna har ökat med 55,0 mnkr jämfört med tidigare år. Detta beror på utökade bidrag och ersättningar för nyanlända från Migrationsverket. Majoriteten av intäkterna från Migrationsverket är ersättning för placering av ensamkommande barn.

Köp av verksamhet och entreprenad har ökat med 35,3 mnkr. Detta beror på ökade placeringar främst av ensamkommande flyktingbarn. Personalkostnaderna ökar med 6,3 mnkr. Det avser årets löneökning. Lokalhyror och drift har ökat med 10,0 mnkr. Ökningen avser ökning av kostnaderna för IT samt inhyrning av nya lokaler på bland annat Fagerstagatan 15. Kostnaderna för övriga främmande tjänster har gått upp med 11,4 mnkr vilket i huvudsak avser inhyrning av konsulter och tillfällig persona utifrån extra arbetsbelastning vid bland annat flyktingmottagning.

Ökade kostnader för avskrivningar och räntor följer planen för ökade kapitalkostnader för genomförda investeringar under verksamhetsåret. Gräns för periodiseringar av kostnader och intäkter har i detta bokslut fastställts till 50 tkr.

DRIFTVERKSAMHET, mnkr	BUDGET 2016		BOKSLUT 2016		Avvikelse
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
Nämnd- och förvaltningsadministration	0	44,6	-1,6	46,2	0,0
Individ- och familjeomsorg	-198,6	356,8	-134,9	293,2	-0,1
Stadsmiljöverksamhet	0	13,9	-0,2	12,6	1,5
<i>avskrivningar</i>	0	4,6	0,0	3,3	1,3
<i>internräntor</i>	0	0,9	0,0	0,6	0,3
Förskoleverksamhet	-20,6	286,2	-17,3	281,4	1,6
Äldreomsorg	-84,1	316,6	-43,4	285,8	-9,9
Stöd och service till personer med	-20,6	212,7	-31,3	221,9	1,5
Barn kultur och fritid	-1,2	39,9	-5,1	43,4	0,3
Arbetsmarknadsåtgärder	-18,2	40,6	-8,3	27,3	3,4
Ekonomiskt bistånd	-8,7	127,3	-10,1	123,8	4,8
Övrig verksamhet	0	0	0,0	0,0	0,0
Summa	-352,0	1 444,1	-252,3	1 339,7	4,7
Ingående fond					9,6
Utgående fond					-14,0
Resultat					0,3

Stadsdelsnämnden redovisar ett bokslut med ett överskott om 0,3 mnkr efter resultatöverföring mot budget. Före resultatöverföring är utfallet ett budgetöverskott om 4,7 mnkr.

Utfallet med ett budgetöverskott om 0,3 mnkr är högre än prognosen i tertialrapport 1 och 2 som prognostiserades att vara en budget i balans efter resultatöverföring.

Stadsdelsnämndens har av kommunfullmäktige en tilldelats en driftbudget för 2016 på netto 1092,1 mnkr. Det är en minskning på 2,8 mnkr som avser prestationsminskning i förskolan jämfört med tertialrapport 2.

Resultatenheterna hade vid årets början en ingående fond om 9,6 mnkr. Den utgående fonden är 14,0 mnkr. Resultatenheterna för förskola redovisar ett överskott om 4,6 mnkr under året medan resultatenheterna inom individ- och familjeomsorg tar med sitt resultat om 1,7 till 2017. Resultatenheterna inom funktionsnedsättning har fyllt på resultatfonden så den totala summan blir 7,7 mnkr. Förvaltningen överför en resultatfond om 14,0 mnkr till 2017.

Prognos per verksamhetsområde

Nedan redovisas utfallet i mnkr för respektive verksamhetsområde mer i detalj. Prognoser i tertialrapporterna jämförs med årets och förra årets resultat i tabellerna nedan. Avvikelsen jämfört med budget är inklusive resultatfond i mnkr.

Ekonomi

Stadsdelsnämnden bidrar till måluppfyllelsen genom att styra resurser med syftet att göra rätt saker och åstadkomma önskat resultat. Prioritera och följa upp att tydliga och konkreta resultatförväntningar uppnås är viktiga inslag i styrningen och uppföljningen.

Nämnd och administration, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	1,7	12,2	11,1	0

Det ekonomiska utfallet visar ett utfall i balans mot budget.

Inom verksamhetsområdet ligger avdelningarna HR, ekonomi- och verksamhetsutveckling

samt kansli- och kommunikation, kvalitet samt stadsdelsdirektör. Avdelningarna ska ge ett övergripande stöd i strategiska frågor och säkra att rätt kompetens, resursanvändning och utveckling finns, samt skapa gemensamma arbetssätt. Avvikelsen jämfört med tertialrapporterna beror på att buffert fördelats till berörda verksamheter.

Individ- och familjeomsorg, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	-3,3	-1,3	0,8	-0,1

Det ekonomiska utfallet visar en negativ avvikelse om 0,1 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring. Detta beror på att dels kostnader för placeringar ökat samt även handläggningskostnader på grund av rådande flyktingsituation.

Ledningens redovisar ett underskott om 0,9 mnkr beroende på interimslösning på avdelningschefsnivå under första tertialet.

Barn och ungdom har ett utfall i balans mot budget.

Missbruk redovisar ett underskott om 4,0 mnkr till följd av boendeplaceringar på grund av stängning av Solvalla camping.

Socialpsykiatri redovisar ett överskott om 5,0 mnkr utifrån att flera HVB-placeringar och placeringar på stödboende flyttats till försöks- och träningslägenhet med boendestöd samt att extra utbetalning gjorts från socialnämnden för PRIO medel.

Resultatenhet

Bromstengården är helt intäktsfinansierad och är verksamhetsområdets enda resultatenhet. Bromstengårdens har en resultatfond om 1,7 mnkr. I enlighet med stadens regler för resultatöverföringar får resultatenheten maximalt föra över 10 procent av omsättningen.

Stadsmiljöverksamhet, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	0,1	0	0	1,5

Det ekonomiska utfallet visar ett bokslut ett överskott om 1,5 mnkr. Överskottet avser ej förbrukade medel för avskrivningar och internränta. Medlen för stadsmiljö har under året huvudsakligen använts till underhåll av stadsdelens parker i enlighet med entreprenadavtalet.

Förskoleverksamhet inkl resultatfond, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	-3,6	1,6	1,6	1,6

Utfallet visar ett överskott om 1,6 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring och ett resultat i balans efter resultatöverföring. Överskottet avser resultatenheternas verksamhet. Antalet inskrivna förskolebarn har under året varit 1888 för hela året. Vårdnadsbidrag har utgått under året till en summa av 83 tkr. Det sista vårdnadsbidraget utbetalades i september.

Utförare

Förskolan har sju resultatenheter. Resultatenheternas ekonomiska utfall är sammantaget ett budgetöverskott om 4,6 mnkr inklusive resultatfond från 2015. Förskoleenheternas överskott är i balans jämfört med tidigare prognoser.

Äldreomsorg, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	5,7	-7,4	-8,2	-9,9

Det ekonomiska utfallet visar en negativ avvikelse om 9,9 mnkr jämfört med budget. Underskottet beror på ökade kostnader både inom hemtjänstens utförarenhet.

Inom äldreomsorgen har arbetet under året fortsatt med att effektivisera såväl beställarverksamheten som utförarenheterna. Dock har antalet placeringar inom vård och omsorgsboenden ökat under slutet av året. Beställarenheten inklusive ledning redovisar ett underskott om 0,9 mnkr.

Utförarenheter

Förvaltningens utförarenheter redovisar ett budgetunderskott om 9,0 mnkr. Det är en ökning av prognostiserat underskott med 0,8 mnkr jämfört med tertialrapport 2 men en förbättring med 0,3 mnkr jämfört med novemberprognosen. Budgetunderskottet tillhör främst hemtjänsten Spånga-Tensta och Tensta servicehus. Arbetet med att anpassa volymen medarbetare utifrån beställda volymer av timmar och insatser fortlöper. Det har inneburit en minskning av antal vårdbiträden med tio tjänster samt utöver detta administrativ personal. Flera medarbetare har erbjudits andra tjänster inom avdelningen samt att några har slutat i enlighet med en överenskommelse. Neddragningen får genomslag först 2017. Neddragningen har med andras ord inneburit ökade kostnader under 2016 för utköp. Kommunstyrelsens ekonomiutskott fattade den 23 november beslut om avveckling av Tensta servicehus och restaurang. Medarbetare inom Tensta servicehus bereds arbete inom hemtjänsten Spånga-Tensta. Några brukare inom Tensta Servicehus har under november flyttat till annat servicehus, främst Fristad servicehus.

Funktionsnedsättning, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	12,9	-3,5	-3,4	1,5

Utfallet visar en positiv avvikelse om 1,5 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring. Beställarenheten och ledningen redovisar totalt ett underskott på 3,0 mnkr. Underskottet beror på kostnader för personer med dubbladiagnoser inom neuropsykiatri i kombination med komplexa psykiatriska diagnoser som ger svåra beteendestörningar och utåtagerande beteenden. För dessa personer har förmedlingskansliet inte kunnat erbjuda boende inom LOV och verksamheten har varit tvungna att köpa boendeplatser utanför LOV. Kostnaderna för dessa placeringar, täcks inte av den ersättning som ges genom stadens bedömningskansli.

Utförarenheter

Förvaltningens utförarenheter i egen regi har sammantaget ett ekonomiskt utfall med ett budgetöverskott om 4,5 mnkr. Budgetöverskottet finns främst inom förvaltningens två enheter för bostad med särskild service samt daglig verksamhet. Deras samlade överskott landade på 5,6 mnkr, varav 1,6 mnkr förs med i resultatfond till 2017. Förvaltningens restauranger i Tensta och Bromsten redovisade ett samlat underskott på 1,1 mnkr.

Barn kultur och fritid, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	0,1	0	0	0,3

Utfallet visar ett överskott om 0,3 mnkr jämfört med budget. Verksamhetsområdets budget har bland annat använts till föreningsstöd, fritidsgårdar, parklekar och kolloverksamhet.

Arbetsmarknadsåtgärder, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	-3,6	0	0	3,4

Utfallet visar ett överskott jämfört med budget på 3,4 mnkr. Överskottet avser färre personer som anställts i projektet snabbspåret än prognostiserat.

Ekonomiskt bistånd, mnkr	Bokslut 2015	Prognos 2016 - T1	Prognos 2016 - T2	Bokslut 2016
Avvikelse jämfört budget	0	0	1,1	4,8

Utfallet är ett överskott med 4,8 mnkr mot budget. Det är en förbättring jämfört med tertialrapport 2 då prognosen var 1,1. Anledningen är minskat biståndsberoende.

Enligt den senaste statistiken har antalet hushåll med ekonomiskt bistånd fortsatt att minska även i december månad jämfört med tidigare prognoser under året. Antalet hushåll i december månad är preliminärt 755 och följer därmed den trend med minskade hushåll som har pågått sedan 2014. Vid motsvarande period under förra året 2015 hade 868 hushåll sin försörjning från ekonomiskt bistånd. Det är en minskning med 13 procent jämfört med föregående år.

Förvaltningen kan konstatera att det metodiska arbetssätten har gett resultat inom verksamheten. Bland annat har enheten tagit fram ett gemensamt arbetssätt för alla inom enheten, med en tydlig struktur om att fortsätta minska antalet hushåll inom ekonomiskt bistånd. Fokus ligger på aktuella arbetsplaner och förändringsplaner samt tätare uppföljningar av samtliga klientärenden. Förvaltningens nära samverkan med arbetsförmedling och jobbtorg fortsätter. En gemensam handlingsplan är framtagen för att få fler i arbete.

I bilaga 10 redovisas ekonomiskt bistånd, utbetalt belopp, antal hushåll och kronor per hushåll.

EU projekt:

Två EU projekt har beviljats under året. Dels ett språkutvecklingsprojekt som finansierats helt via Erasmus. Projektet beräknas avslutas och budgeten är 270 tkr. Hittills har projektet kostat 283 tkr. Vidare har nämnden beviljats medel för projektet Älskade barn. Projektet väntas vara klart augusti 2018. Den totala budgeten för projektet är 3,6 mnkr varav 2,7 finansieras av extern part. Hittills har kostnader för 0,5 mnkr bokförts.

Särskilda satsningar

Redovisning av övriga särskilda satsningar finns i bilaga 6.

Resultatenheter

Resultatenheter, mnkr	Prognos 2016 Tertial 2	Summa fond från 2015	Summa fond till 2017
Individ- och familjeomsorgen - Bromstengården	1,7	1,7	1,7
Omsorg om personer med funktionsnedsättning - Två resultatenheter	7,5	6,1	7,7
Förskoleverksamhet - sju resultatenheter 2016	3,4	1,8	4,6
Summa resultatenheter	12,6	9,6	14,0

För stadens resultatenheter gäller att enheter som redovisade budgetöverskott i bokslutet 2015 får disponera detta under 2016. Omvänt gäller om enheten redovisade ett budgetunderskott i bokslutet måste det täckas under 2016. Resultatenheterna får ta med sig 100 procent av såväl över- som underskott till nästkommande år, men maximalt 5 procent av bruttobudgeten innevarande år. Enhetens ackumulerade överskott får inte överstiga 10 procent av bruttobudgeten.

Stadsdelsnämnden har tio resultatenheter, varav sju enheter inom förskolan, två enheter inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri samt en enhet inom individ- och familjeomsorgen. Resultatenheternas fondöverföring till 2017 prognostiserar att bli ett budgetöverskott om 14,0 mnkr. Skillnaden mellan ingående och utgående fonden är totalt 4,4mnkr. 2,8 mnkr är överskott inom förskolan. 1,6 mnkr är överskott inom funktionsnedsättnings utförarenheter som beräknas överföras till 2017.

Resultatenheten Bromstengården har nått gränsen enligt stadens regel om maximalt resultatöverföring. Det är skälet till att den ingående och utgående fonden är densamma.

Resultatenheterna redovisas mer i detalj i bilaga 7.

Investeringar

INVESTERINGAR, mnkr	BUDGET	OM- BUDGET.	BOKSLUT	AVV.
Stadsmiljö	14,1	6,5	4,8	9,3
Klimatinvesteringar	0,4	0,2	0,2	0,2
Maskiner och inventarier	3,0	0,7	2,3	0,7
Summa	17,5	7,4	7,3	10,2

Investeringsbudgeten för 2016 var 17,5 mnkr, varav 3,0 mnkr var till maskiner och inventarier och 14,1 mnkr till stadsmiljöverksamhet samt 0,4 mnkr för klimatinvesteringar. De prognostiserade utgifterna för stadsmiljöverksamheten, maskiner och inventarier samt klimatinvesteringar för år 2016 presenteras nedan.

Stadsmiljö - 4,8 mnkr

I budget 2016 fanns avsatta medel om 14,1 mnkr för investeringar inom stadsmiljö. På grund av omorganisation inom stadsdelsutveckling samt vakanser hos både stadsdelsförvaltningen och trafikkontoret under 2016 har investeringsprojekt inom stadsdelsområdet dock behövt

förskjutas. Detta har i sin tur resulterat i avvikelser från den prognostiserade budgeten för år 2016. Utgifterna för stadsmiljöverksamheten år 2016 uppgår till sammanlagt 4,8 mnkr.

Förvaltningen har fördelat pengarna på följande investeringsprojekt under året.

Bromstensparken – 0,1 mnkr

Projektering har genomförts för upprustning och utveckling av parken. En offentlig upphandling av entreprenörer för genomförandet av projektet har påbörjats. Projektet har tagits upp i 2017 års investeringsbudget med 4 mnkr.

Tensta parkstråk – 0,1 mnkr

Projektering har genomförts inför upprustning av stråket. Åtgärder har planerats för att motverka olovlig fordonstrafik. På grund av försening i projektet samt på grund av oklarheter kring markförhållanden föreslås att detta flyttas till 2017.

Lunda gravfält – 1,6 mnkr

En del av ett flerårigt projekt för att restaurera, bevara och rusta upp fornminnesområdet kring Lunda gravfält. Under 2015 har planer för utegym och upprustning av befintlig bollplan tillkommit i projektet. Under 2016 har restaureringen fortsatt med avsmalning av områdets gång- och cykelväg och byggandet av utegym. Upprustning av bollplan har tagits upp i 2017 års investeringsbudget med 1,0 mnkr. Färdigställandet av själva fornminnesområdet är angeläget att få klart under 2017 varför medel för detta önskas överflyttade från 2016 med 1,0 mnkr.

Reinvesteringar – 0,5 mnkr

Reinvesteringsmedlen har använts till utbyte av bommar, mark- och lekutrustning och restaurering av gångstråk. Reinvestering och tillgänglighetsanpassningar har tagits upp med 4,5 mnkr i 2017 års budget. Behovet av reinvesteringar är stort inom stadsdelsförvaltningen och har släpat efter under 2016 varför vi föreslår att kvarstående medel från 2016 flyttas till 2017.

Tillgänglighetsinvesteringar – 2,5 mnkr

Tillgänglighetsinvesteringar har använts till tillgänglighetsåtgärder på Spånga by samt att efter Trafikkontorets hindretsutredning har medel investerats i att skapa säkrare gång- och cykelvägar i stadsdelen.

Maskiner och inventarier - 2,3 mnkr

I budget 2016 fanns avsatta medel om 3,0 mnkr till maskiner och inventarier. Omfattande inköp har gjorts för att inreda nytt våningsplan på Fagerstagatan 15. Även Fristads servicehus samt Blå huset har uppdaterats. Den planerade fritidsgården i Hjulsta har också inretts under året, Fristads servicehus har beställt inventarier som kommer januari 2017 varvid ombudgetering av 0,7 mnkr begärs av kommunstyrelsen.

Klimatinvesteringar - 0,2 mnkr

Nämnden har beviljats klimatinvesteringar om totalt 0,4 mnkr. 0,2 mnkr har gått till att installera LED belysning på plan 6 Fagerstagatan 15. Medel om 0,2 mnkr har beviljats för inköp av elcyklar. Under året har tre av tio elcyklar köpts in varvid nämnden begär ombudgetering av 160 tkr för att kunna genomföra investeringen under 2017.

Överföring av medel till 2017

På grund av omorganisation och vakanser hos både förvaltningen och Trafikkontoret under 2016 har investeringsprojekt inom stadsdelsområdet behövt förskjutas. Investeringsprojekt har dock påbörjats med projektplanering, projektering och minde åtgärder. Vakanser inom förvaltningarna har åtgärdats och investeringsprojekten planeras fortgå under 2017. För att kunna fortsätta samt slutföra de påbörjade projekten behöver medel från 2016 överföras till 2017. En överföring skulle även innebära att investeringsprojekt som ska påbörjas under 2017 ekonomiskt inte påverkas negativt.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ingen försäljning förekommer.

Betydande projekt som inte är investeringar

Inga betydande projekt bedrivs annat än investeringar.

Ombudgeteringar

Lunda gravfält ombudgetering 1,0 mnkr

En del av ett flerårigt projekt för att restaurera, bevara och rusta upp fornminnesområdet kring Lunda gravfält. Under 2015 har planer för utegym och upprustning av befintlig bollplan tillkommit i projektet. Under 2016 har restaureringen fortsatt med avsmalning av områdets gång- och cykelväg och byggandet av utegym. Färdigställandet av själva fornminnesområdet är angeläget att få klart under 2017 varför medel för detta önskas överflyttade från 2016 med 1,0 mnkr.

Reinvesteringar ombudgetering 5,5 mnkr

Reinvesteringsmedlen har använts till utbyte av bommar, mark- och lekutrustning och restaurering av gångstråk. Behovet av reinvesteringar är stort inom stadsdelsförvaltningen och har släpat efter under 2016 varför vi föreslår att kvarstående medel från 2016 flyttas till 2017.

Maskiner och inventarier 0,7 mnkr

I budget 2016 hade nämnden 3,0 mnkr i investeringar för maskiner och inventarier. Under året har 2,3 mnkr används. Ombudgetering begärs av de kvarvarande 0,7 mnkr utifrån inköp av inventarier till Fristads servicehus som beställts men som ej levererats.

Klimatinvesteringar - elcyklar 0,2 mnkr

Nämnden fick under året beviljat 0,2 mnkr för inköp av elcyklar. Två elcyklar har köpt in för 40 tkr resterande cyklar kommer köpas in efter anpassning av cykelrum genomförts. Därför begärs 0,16 mnkr i budgetjustering till 2017.

Medel för lokaländamål

Inga medel ansöks om i detta ärende.

Analys av balansräkning

Balansräkning

Balansräkning, mnkr	20151231	20161231	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	57,3	59,7	2,4
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	48,7	50,2	1,5
Maskiner och inventarier	8,6	9,4	0,8
Omsättningstillgångar	85,8	146,4	60,6
Kundfordringar	14,8	11,8	-3,0
Diverse kortfristiga fordringar	44,3	41,1	-3,2
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	26,3	93,0	66,7
Kassa och bank	0,5	0,5	0,0
Summa	143,1	206,1	63,0
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-56,0	-117,3	-61,3
Kortfristiga skulder	-87,1	-88,8	-1,7
Kortfristiga skulder till kreditinstitut & kunder	-0,6	-0,5	0,1
Leverantörsskulder	-38,9	-57,7	-18,8
Ovriga kortfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Upplupna kostnader & förutbetalda intäkter	-47,6	-30,6	17,0
Summa	-143,1	-206,1	-63,0

Analys av balansräkning

Förvaltningens balansomslutning i bokslutet 2016 har en förändring om 63,0 mnkr jämfört med 2015.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har en förändring med 2,4 mnkr jämfört med föregående år.

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar har ökat med 1,5 mnkr. Ökningen avser ombyggnation av Fagerstagatan 15 (plan 6) och Hjulsta fritidsgård.
- Maskiner och inventarier har ökat med 0,8 mnkr. Ökningen avser främst nya inventarier till Tensta servicehus, Fagerstagatan 15 (plan 6), Hjulsta Fritidsgård och till Blå Huset.

Omsättningstillgångarna har en förändring med 60,6 mnkr jämfört med föregående år.

- Minskade kundfordringar om 3,0 mnkr beror på att fler av förvaltningens kundfakturor är betalda jämfört med föregående år.
- Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 3,2 mnkr. Förändringen avser till största del fordringar mot Migrationsverket som avser stadsdelsens flyktingmottagande.
- Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter är kopplade till förvaltningens periodiseringar och skiljer sig med 66,7 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen avser till största del fordringarna mot Socialförvaltningen gällande ensamkommande flyktingbarn som inte betalats ut än och som har periodiserats i

bokslutet.

- För kassa och bank är skillnaden 0,0 mnkr.

Skulder och eget kapital

Förändringen för eget kapital är 61,3 mnkr. I en stadsdelsförvaltning har eget kapital inte samma innebörd som eget kapital i ett vanligt företag.

Kortfristiga skulder har en förändring om 1,7 mnkr jämfört med föregående år.

- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har en förändring om 0,1 mnkr.
- Leverantörsskulder har ökat med 18,8 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror på att hanteringen av leverantörsfakturor har skett snabbare.
- Övriga kortfristiga skulder visar ingen avvikelse mot föregående år.
- Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har en förändring om 17,0 mnkr jämfört med föregående år som är kopplade till förvaltningens periodiseringar då merparten av fakturorna avseende 2016 bokfördes som leverantörsskuld.

Gränsen för periodiseringar har i bokslutet fastställts till belopp överstigande 50 tkr.

Övrigt

Nedskrivningar kundfordringar

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning, kapitel 3 paragraf 2 ska en obetald fordran skrivas ned i bokföringen efter det att alla inkassoåtgärder vidtagits eller senast ett år efter förfallodatum. Detta innebär enbart en bokföringsteknisk åtgärd. En gäldenär är fortfarande betalningsskyldig även om fordran avskrivits i bokföringen och avförts räkenskaperna. Förvaltningen bedömer utifrån försiktighetsprincipen att gäldenärer inte har möjlighet att betala av sina fordringar.

Enligt stadsdelsnämndens delegation får ekonomichefen skriva ned belopp som understiger 50 000 kronor övriga belopp redovisas nedan:

Nämnden föreslås skriva ned upptagna fordringar om totalt 1 316 911 kronor fördelade enligt:

Nedskrivningar kundfordringar över 50 000 kr

Ver.nr	Belopp	Resk.nr	Fakturanr	Text
3010001386	258 050,00	1010980	6015000185	Avskrivning fordran HVB hem
3010001386	118 187,00	1008449	8120032	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	175 843,00	1008699	8120118	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	276 462,00	1008701	8120120	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	185 679,00	1009202	8130034	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	247 976,00	1009297	8130093	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
3010001386	54 714,00	1009317	8130094	Felaktig utbetalning ekonomiskt bistånd
	1 316 911,00			

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål används i verksamheternas förbättringsarbete. I det följande redovisas antal synpunkter och klagomål per verksamhetsområde.

Förskola

Av de inkomna klagomålen och synpunkter som berör barnsäkerhet består de främst av incidenter som att barn har klämt sig, ramlat, halkat och slagit sig, dålig belysning på gården, skräp på gården och önskemål om kodlås. Åtgärder som vidtagits är samtal, genomgång av rutiner och information samt felanmälningar till SISAB.

Inom området bemötande handlar klagomålen främst om att pedagog har haft ett dåligt bemötande av barn eller i sin attityd mot förälder eller att pedagog inte har lyssnat på den enskildes önskemål. Bemötande är ett fokusområde för förskolorna med ett arbete för att förbättra det.

Förskolans personal får beröm i omvårdnad, för att barnen utvecklas och får en bra tillgång till olika aktiviteter. Föräldrar ser sig även trevligt bemötta. Klagomål och synpunkter inom området organisation rör främst personalbyte, personaltäthet, barngruppens storlek eller att sammansättning av barngrupp inte är bra. Åtgärder som vidtagits är samtal och information samt genomgång av rutiner.

I förskolans uppdrag får pedagoger beröm för sitt engagemang och pedagogiska arbete med barnen och föräldrar uttrycker även att förskolan har professionell personal.

Förskolorna har rutiner för synpunkts- och klagomålshantering. Förvaltningen kan konstatera att föräldrar över tid är mer benägna att framföra beröm, klagomål och synpunkter.

	Beröm	klagomål	synpunkt
Organisation	9	7	5
Uppdrag	18	15	3
Barnsäkerhet		10	6
Bemötande	7	1	
Total	34	33	14

Äldre, funktionsnedsättning samt socialpsykiatri

De flesta inkomna klagomål berör insatsernas utförande. Klagomålen handlar om att personal inte passat tiden, inte besvarat larm eller inte utfört insatserna på ett tillfredsställande sätt. De åtgärder som vidtagits är genomgång av rutiner och arbetssätt på arbetsplatsträffar, enskilda samtal med medarbetare samt uppföljning av utförda insatser med brukare.

Arbetet med klagomålshantering leder till en ökad öppenhet och dialog mellan brukare, närstående och utförare samt är ett led i enheternas förbättrings- och kvalitetsarbete. Arbetet med att hantera, åtgärda och återkoppla inkomna synpunkter och klagomål kommer även fortsättningsvis att vara ett fokusområde.

	Beröm	klagomål	synpunkt
Insatsernas utförande	2	24	
Handläggning		5	
Bemötande	2	6	3
Verksamhetsfrågor		6	2
Övrigt		8	2
Total	4	49	7

Stadsmiljö

Exempel på inkomna synpunkter är bosättningar, belysning, vägrenhållning, parkmiljö, motorfordon och liknande. I vissa fall hänvisas synpunkterna vidare till trafikkontoret eftersom det är deras ansvarsområden. Nio idéer om utveckling av stadsmiljön har inkommit. Majoriteten av de inkomna synpunkterna under året har berört illegala boplatser, träd och buskar samt lekredskap i park.

	Beröm	klagomål	synpunkt
Felanmälan			69
Idéer			9
Stadsmiljö	1	102	
Frågor om verksamheten			136
Total	1	102	214

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Redovisning av internkontrollarbetet 2016

Bilaga 2: Bilaga 2 - Redovisning lex Sarah VB 2016

Bilaga 3: Bilaga 3 - Uppföljning av verksamheter inom äldreomsorgen

Bilaga 4: Bilaga 4 - Statistik ekonomiskt bistånd

Bilaga 5: Bilaga 5a - Slutrapport klimatåtgärder

Bilaga 6: Bilaga 5b - Uppföljning klimatinvesteringar

Bilaga 7: Bilaga 6 - Särskilda satsningar - redovisning

Bilaga 8: Bilaga 7 - Blankettsett till SLK

Bilaga 9: Bilaga 8 - Agressorrapport ub031a

Bilaga 10: Bilaga 9 - Bokslutsrapport ur Agresso uh018a_2994

Bilaga 11: Bilaga 10 - kvalitetsredovisning förskola